

ARCHEOLOGIENOTA

MAALSE STEENWEG 204 TE BRUGGE

DEEL 1 VERSLAG VAN RESULTATEN

ABO Archeologische Rapporten 2446

Rapport opgemaakt door:

Kontichsesteenweg 38
2630 Aartselaar

Projectcode:

Intern: 40566

Extern: Maalse Steenweg Brugge

AOE: 2025D132

COLOFON

Titel

Archeologienota

Maalse Steenweg 204 te Brugge

Auteur

Jennifer Van Ranst

Projectcodes

Intern: 40566

Extern: Maalse Steenweg Brugge

Agentschap Onroerend Erfgoed: 2025D132

Plaats en datum

Aartselaar, april 2025

Reeks en nummer

ABO archeologische rapporten 2446

ISSN 2406-3940

Alle afbeeldingen zijn aangeleverd door ABO nv tenzij anders aangegeven.

RAPPORTFICHE

Versies		
<i>Versie</i>	<i>Datum</i>	<i>Status</i>
v0	12/05/2025	Interne draft
v1	13/05/2025	Externe draft
v2	16/05/2025	Definitieve versie

Projectteam	
<i>Functie</i>	<i>Naam</i>
Projectleider	Jennifer Van Ranst
Business Unit Manager	Glenn De hooghe
Kwaliteitscontrole	Melissa Lamberts
General Director	Patrick Hambach

INHOUDSOPGAVE

DEEL 1 Verslag van resultaten	1
1 Inleiding	7
1.1 Administratieve gegevens	7
1.2 Aanleiding van het onderzoek en wettelijk kader	8
1.3 Afbakening van het projectgebied	8
1.4 Doel van het onderzoek en onderzoeksstrategie	9
2 Aard van de bedreiging	10
2.1 Huidige situatie	10
2.2 Toekomstige situatie	11
3 Landschappelijke analyse	14
3.1 Topografische situering	14
3.2 Bodemkundige situering	18
4 Archeologische voorkennis	22
4.1 Historische achtergrond	22
4.2 Inventarissen onroerend erfgoed	23
4.3 Cartografische en iconografische bronnen	29
4.4 Recente landschapsveranderingen	33
5 Besluit	37
6 Bibliografie	39
DEEL 2 Programma van maatregelen	40
1 Inleiding	41
2 Gemotiveerd advies	43
2.1 Zone vooronderzoek	43
2.2 Uitgesteld traject	44
3 Methodologie en onderzoeksstrategie	45
3.1 Stap 1 – Vooronderzoek zonder ingreep in de bodem in de vorm van landschappelijk bodemonderzoek (verplicht)	45
3.2 Stap 2 – Vooronderzoek in functie van steentijd artefactensites (voorwaardelijk)	49
3.3 Stap 3 – Vooronderzoek met ingreep in de bodem in de vorm van proefsleuven (voorwaardelijk)	58
4 Bijkomende bepalingen	63
4.1 Vondstmelding	63
4.2 Bewaring en deponering van vondsten	63
4.3 Criteria voor het niet uitvoeren van de voorziene onderzoeksmethoden	64
4.4 Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code Goede Praktijk	64
4.5 Risico's en maatregelen	64
5 Bibliografie	66
6 Kwaliteitscontrole en ondertekening	67

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: GRB basiskaart met aanduiding van het projectgebied	8
Figuur 2: Meest recente luchtfoto met aanduiding van het projectgebied	10
Figuur 3: Bestaande situatie (plan opdrachtgever)	11
Figuur 4: Overzicht van de geplande bodemingrepen per niveau op GRB.	12
Figuur 5: Geplande bodemingrepen (Plan opdrachtgever)	13
Figuur 6: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied	15
Figuur 7: Digitaal Hoogtemodel (1m) met waterlopen en aanduiding van het projectgebied, macroniveau	15
Figuur 8: Digitaal Hoogtemodel (1m) met waterlopen en aanduiding van het projectgebied, microniveau	16
Figuur 9: Hoogteprofiel west-oost	16
Figuur 10: Hoogteprofiel noord-zuid	16
Figuur 11: Ligging hoogteprofielen	17
Figuur 12: Skyview (factor 0,25 m) met aanduiding van het projectgebied	17
Figuur 13: Gedigitaliseerde bodemkaart met aanduiding van het projectgebied	19
Figuur 14: Gedigitaliseerde Quartairgeologische kaart (1:200.000) met aanduiding van het projectgebied	19
Figuur 15: Gedigitaliseerde Tertiairgeologische kaart met aanduiding van het projectgebied	20
Figuur 16: Potentiële bodemerosie per perceel met aanduiding van het projectgebied	20
Figuur 17: Bodembedekkingskaart met aanduiding van het projectgebied	21
Figuur 18: Visuele weergave van de Inventaris Onroerend Erfgoed rondom het projectgebied. (IOE, 2025).	24
Figuur 19: Visuele weergave van de Centrale Archeologische Inventaris in dichte omgeving. (CAI, 2025).	26
Figuur 20: GRB met aanduiding projectgebied en gepubliceerde rapporten.	27
Figuur 21: Fricx-kaart met aanduiding van het projectgebied	30
Figuur 22: Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied	31
Figuur 23: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het projectgebied	31
Figuur 24: Vandermaelen-kaart met aanduiding van het projectgebied	32
Figuur 25: Popp-kaart met aanduiding van het projectgebied	32
Figuur 26: Topografische kaart van 1873 met aanduiding van het projectgebied.....	33
Figuur 27: Topografische kaart van 1904 met aanduiding van het projectgebied.....	34
Figuur 28: Topografische kaart van 1939 met aanduiding van het projectgebied.....	34
Figuur 29: Orthofotomozaïek uit 1971 met aanduiding van het projectgebied	35
Figuur 30: Orthofotomozaïek uit 1988 met aanduiding van het projectgebied	35
Figuur 31: Meest recente orthofotomozaïek met aanduiding van het projectgebied.....	36
Figuur 32: Overzicht van het archeologisch advies met betrekking tot het projectgebied.....	38
Figuur 33: Meest recente luchtfoto met aanduiding van het projectgebied en de geselecteerde zones voor verder onderzoek en vrijgave.	42
Figuur 34: Luchtfoto met aanduiding van de boorpunten voor het landschappelijk bodemonderzoek.....	47
Figuur 35: Luchtfoto met indicatieve locatie van de proefsleuven.....	60

LIJST VAN TABELLEN

Tabel 1: Overzicht van de geplande bodemingrepen	12
Tabel 2: Tabel met de locatie van het onroerend erfgoed gelegen op of direct langs het projectgebied. (Bron: Inventaris Onroerend Erfgoed, 2025)	24
Tabel 3: Overzicht van de CAI-locaties in de omgeving van het projectgebied (Centrale Archeologische Inventaris 2025).....	27
Tabel 4: Overzicht van de publicaties in de omgeving van het projectgebied (Inventaris Onroerend Erfgoed, 2025).....	29
Tabel 5: Overzicht voorgestelde onderzoeksstrategie in de voorgestelde volgorde van uitvoering.	43
Tabel 6: Overzicht toepasbaarheid, uitvoerbaarheid en noodzakelijkheid van het landschappelijk bodemonderzoek.....	45
Tabel 7: Overzicht onderzoeksvragen landschappelijk bodemonderzoek.	46
Tabel 8: Technische gegevens voor het voorgestelde landschappelijk booronderzoek.	47
Tabel 9: Overzicht toepasbaarheid, uitvoerbaarheid en noodzakelijkheid van het verkennend booronderzoek	51
Tabel 10: Overzicht onderzoeksvragen verkennend booronderzoek	51
Tabel 11: Overzicht toepasbaarheid, uitvoerbaarheid en noodzakelijkheid van het waarderend boor- en proefputtenonderzoek.	54
Tabel 12: Overzicht onderzoeksvragen waarderend boor- en proefputtenonderzoek.	54
Tabel 13: Overzicht onderzoeksvragen proefputten steentijdtraject.	56
Tabel 14: Overzicht toepasbaarheid, uitvoerbaarheid en noodzakelijkheid van proefsleuvenonderzoek.	58
Tabel 15: Overzicht onderzoeksvragen proefsleuvenonderzoek.	60
Tabel 16: Technische gegevens voor het voorgestelde proefsleuvenonderzoek.	60
Tabel 17: Risico's en maatregelen.	65

1 INLEIDING

1.1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectgegevens	
Naam + adres projectgebied	
- Straat + nr.:	Maalse Steenweg 204
- Postcode:	8310
- Fusiegemeente:	Brugge
Lambertcoördinaten (1972; EPSG:31370)	Bereik: 71882.25 m 211681.45 m 71990.37 m 211777.37 m
Kadaster	
- Gemeente:	Brugge
- Afdeling:	BRUGGE 19 AFD/ DEEL SINT-KRUIS 1/
- Sectie:	D
- Percelen:	39R3, 39F3, 39L3, 39Y3, 39Z3, 15D2
Onderzoekstermijn	April 2025
Oppervlakten:	- Betrokken percelen: 5.461,2 m² - Projectgebied: 5.461,2 m² - Geplande bodemingreep: 5.461,2 m² - Lengte lijntracé: nvt. - Onderzoeksgebied: 5.461,2 m²

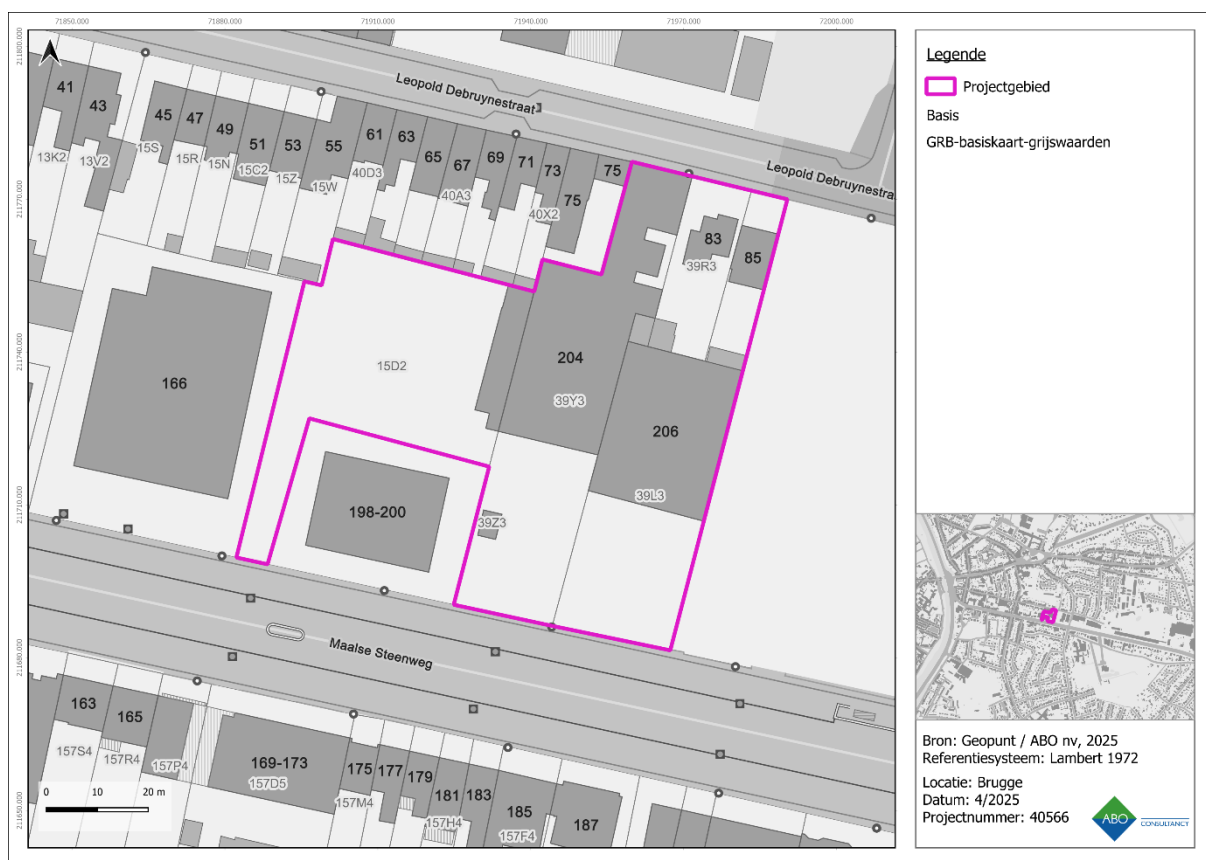
1.2 AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK EN WETTELIJK KADER

Deze archeologienota kwam tot stand in opdracht van de initiatiefnemer van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen. De geplande werkzaamheden aan de Maalse Steenweg 204 te Brugge houden de sloop van de bestaande panden in en de uitbraak van de bestaande verharding. Daarna wordt een nieuwe winkel gebouwd en de verharding heraangelegd met daarnaast een groene zone. De geplande werken van 5.461,2 m² worden beschouwd als een ingreep in de bodem.

Het projectgebied valt buiten een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt. Verder bevindt het zich buiten een definitief of tijdelijk beschermde archeologische site en buiten een vastgestelde archeologische zone. De geplande werken hebben betrekking op een zone gelegen in woongebieden. Doordat de oppervlakte van de percelen waarop deze werken van toepassing zijn de 3.000 m² overschrijdt en de geplande werken meer dan 1.000 m² zullen inhouden, moet er in het kader van het Onroerend Erfgoeddecreet, voorafgaand aan een omgevingsvergunning, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel te evalueren (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet). Het bureauonderzoek moet uitwijzen of een onderzoek met ingreep in de bodem mogelijk en wenselijk is voor het projectgebied.

1.3 AFBAKENING VAN HET PROJECTGEBIED

Het projectgebied komt overeen met percelen 39R3, 39F3, 39L3, 39Y3, 39Z3, 15D2 (Brugge, afdeling BRUGGE 19 AFD/ DEEL SINT-KRUIS 1/, sectie D) die gelegen zijn aan de Maalse Steenweg 204 te Brugge in de provincie West-Vlaanderen. (Figuur 1). In totaal beslaat het projectgebied een oppervlakte van ca. 5.461,2 m².

Figuur 1: GRB basiskaart met aanduiding van het projectgebied

1.4 DOEL VAN HET ONDERZOEK EN ONDERZOEKSSTRATEGIE

Deze archeologienota heeft als doel na te gaan welke archeologische resten er te verwachten zijn ter hoogte van het projectgebied en in welke mate deze bedreigd worden door de nakende ingreep in de bodem. Het onderzoek in deze archeologienota heeft drie objectieven:

- Er wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied;
- Er wordt nagegaan welke bewaring te verwachten is en in welke mate ze bedreigd worden door de geplande bodemingrepen;
- Er wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is.

De gegevens waarop het onderzoek gebaseerd is, worden gehaald uit de door de initiatiefnemer aangeleverde plannen in combinatie met bestaande en ontsloten landschappelijke, bouwkundige en archeologische inventarissen en kaarten. Het is steeds de bedoeling om het archeologisch verwachtingsprofiel te confronteren met de aard van de geplande werken om zo de impact ervan op het bodemarchief te bepalen.

De volgende stappen worden ondernomen om een archeologisch verwachtingsprofiel op te stellen:

- Een studie van de bestaande en ontsloten landschappelijke gegevens plaatst het projectgebied in een breder landschappelijk kader (hfst. 3). Hiertoe worden zowel kaartmateriaal als literaire bronnen geconsulteerd.
- Een studie van de bestaande en ontsloten historische en archeologische gegevens geeft inzicht in het archeologisch potentieel van het Projectgebied (hfst. 4). Hierbij worden voornamelijk inventarissen onroerend erfgoed en historische kaarten geraadpleegd.

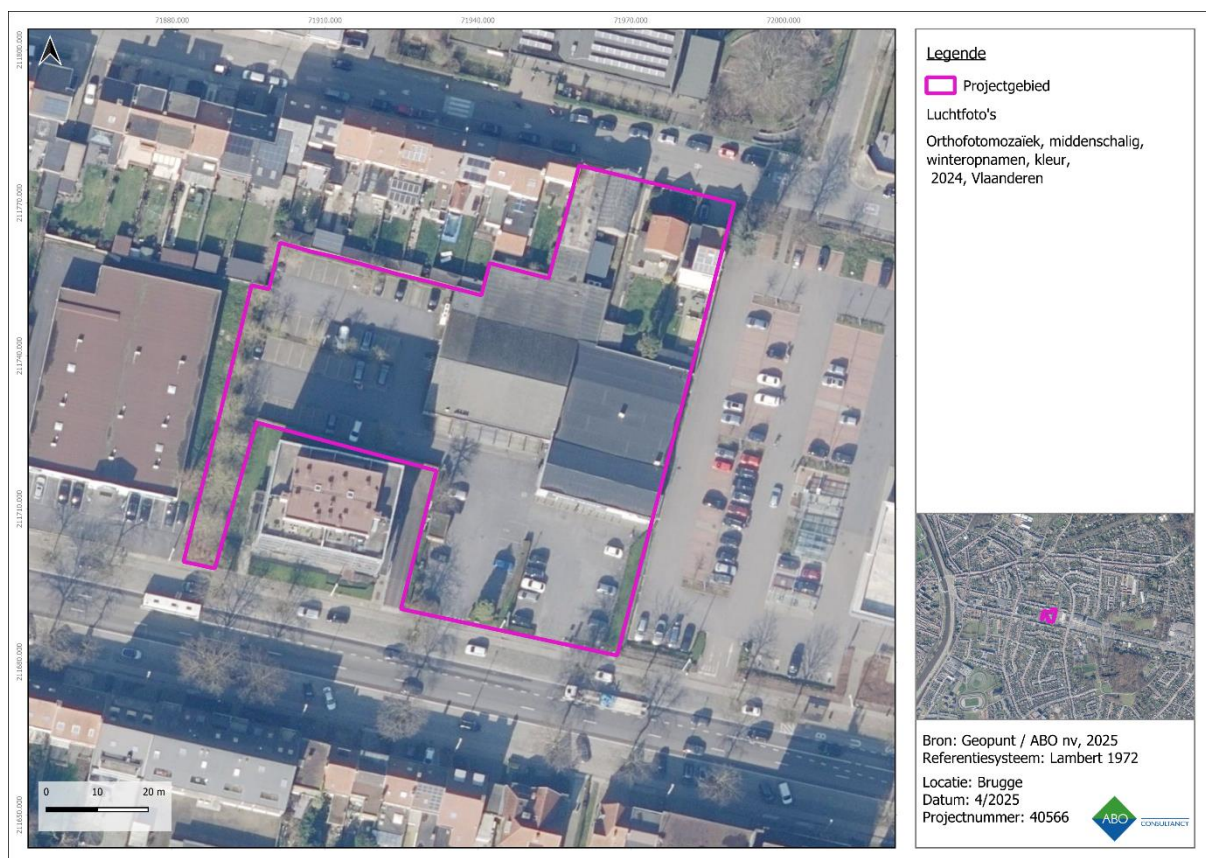
Op basis van de resultaten van dit onderzoek wordt een advies geformuleerd omtrent een eventueel archeologisch vooronderzoek, een vervolgonderzoek, een *in situ* bewaring of een 'geen maatregelen'.

2 AARD VAN DE BEDREIGING

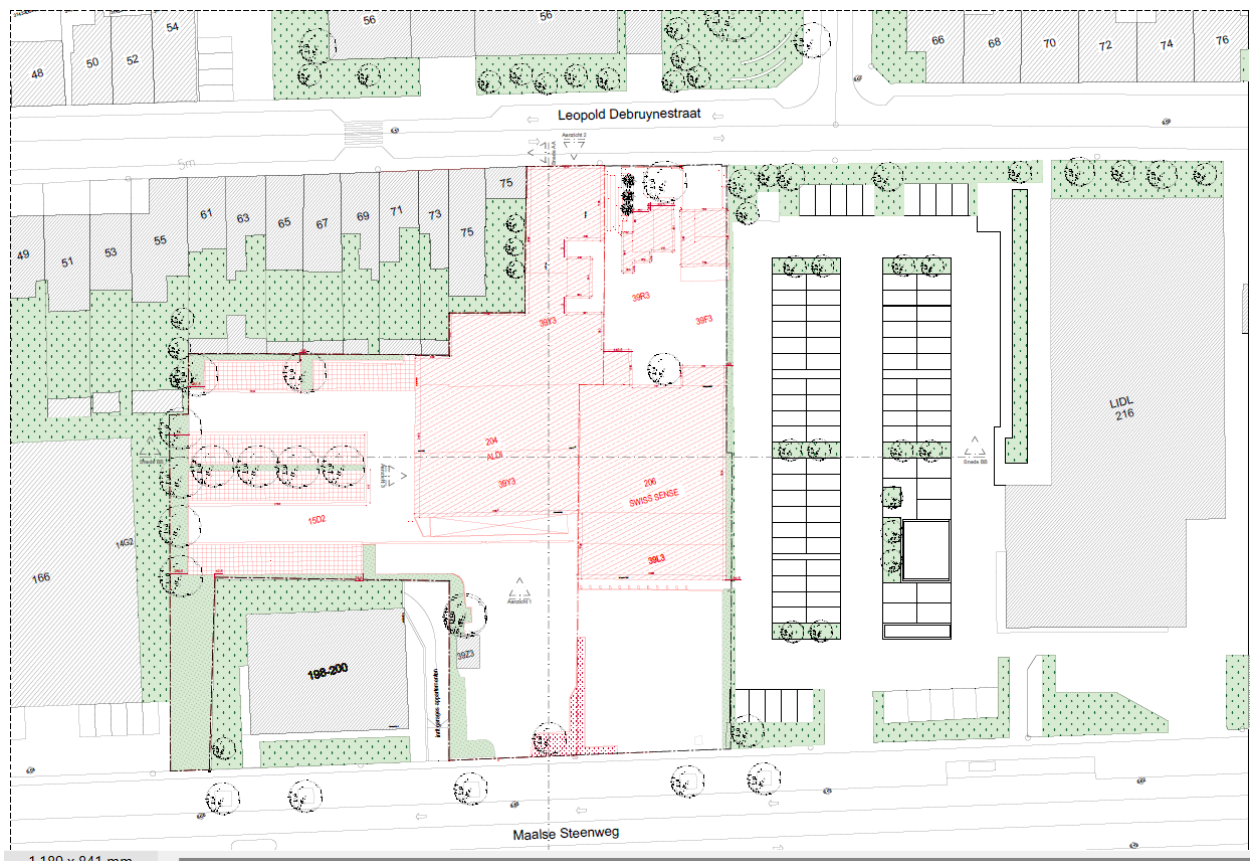
De plannen van de bestaande toestand en de ontwerpplannen van de nieuwe situatie die zijn aangeleverd door de initiatiefnemer zijn als bijlagen toegevoegd aan deze archeologienota om de leesbaarheid te garanderen.

2.1 HUIDIGE SITUATIE

De percelen 39R3, 39F3, 39L3, 39Y3, 39Z3, 15D2 beslaan 5.461,2 m² en zijn op dit moment quasi volledig verhard. Ze zijn deels in gebruik als parking, deels bebouwd. Er bevinden zich momenteel twee winkelruimten en bijhorende magazijnen op het terrein. In de noordoostelijke hoek van het perceel staan twee woningen. De huidige bebouwing bedraagt 2.036 m², wat neerkomt op 37 % van de site. Ter hoogte van de woningen in het noordelijk deel van het projectgebied is een tuinzone aanwezig. In het meest westelijke deel van het projectgebied is een onverharde strook groenzone beschikbaar, hiervoor wordt een verstoringdiepte van 0,30 m-Mv ingecalculeerd. De verharding werd aangelegd in asfaltverharding, dit brengt een verstoring met zich mee van 0,50 m-Mv. Over de bestaande inplanting van de winkels en de woningen zijn geen exacte gegevens gekend. De wijze van fundering is niet gekend, alsook niet of er een kelder aanwezig is onder de huidige gezinswoningen. Er wordt uitgegaan van minimale verstoring van de bodem ter hoogte van de bebouwing. De bestaande gebouwen worden gesloopt.

Figuur 2: Meest recente luchtfoto met aanduiding van het projectgebied

Figuur 3: Bestaande situatie (plan opdrachtgever)

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

Op de percelen 39 R3, 39 F3, 39 L3, 39 Y3, 39 Z3 en 15 D2 worden een nieuwe winkel met aanhorigheden en parkeergelegenheid gerealiseerd. Daarnaast worden eveneens enkele groenzones voorzien.

De bestaande gebouwen worden gesloopt. In de plaats van de bestaande winkel wordt een nieuwbouwwinkel gebouwd van één energie-efficiënt volume met winkelruimte, personeelsvoorzieningen en stock. Verder wordt er ook een private hoogspanningscabine ingebouwd. Het nieuwe gebouw, dat grotendeels dienst zal doen als winkelruimte, zal een oppervlakte krijgen van 1.570 m². Er wordt gekozen voor een compact, kolomvrij gebouw.

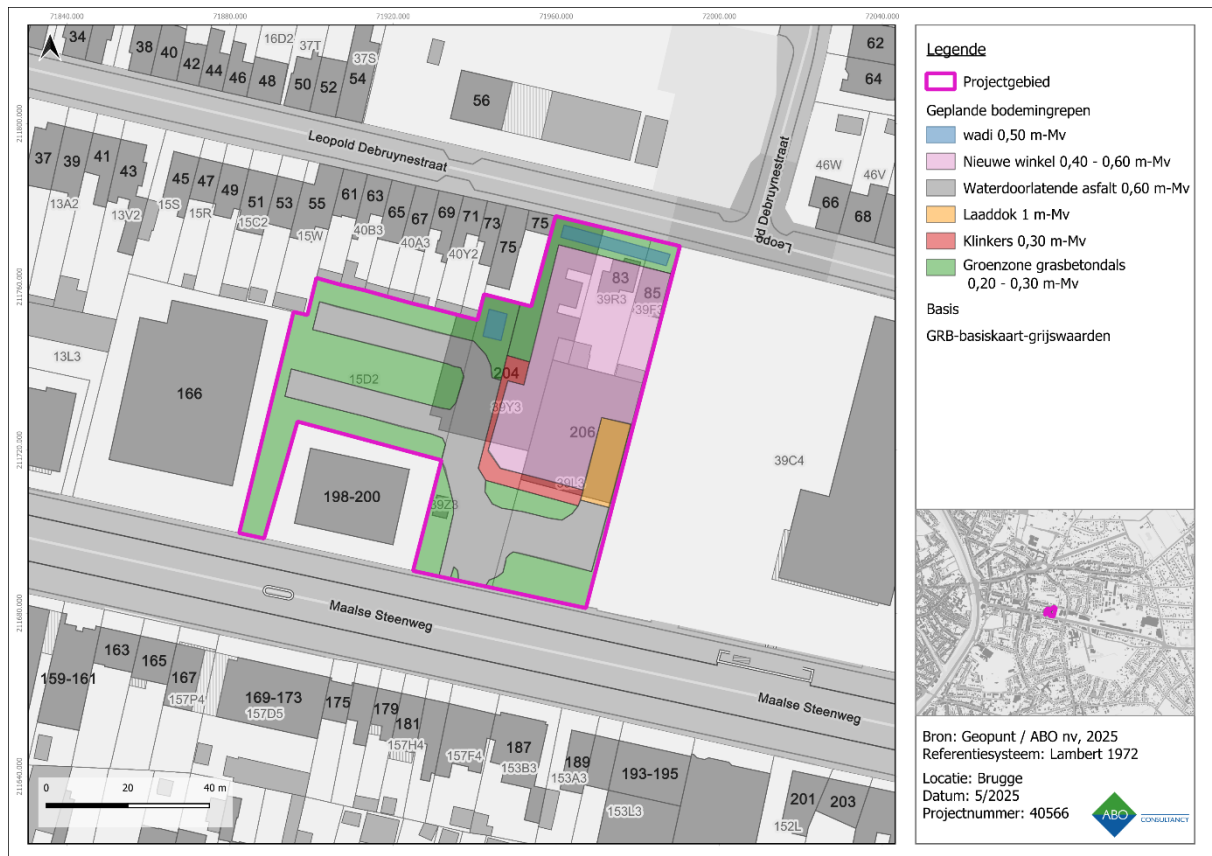
Het hoofdgebouw met een oppervlakte van ca. 1.400 m² zal een diepte bereiken van 0,40 m-Mv, de resterende ca. 170 m² (de funderingszolen) een diepte van 0,60 m-Mv. Het voorziene laaddok zal een oppervlakte hebben van 148 m² en een diepte bereiken van 1 m-Mv. Verder wordt er ook 100 m² aan riolering voorzien op een diepte van 1 m-Mv.

Ook de buitenruimte wordt opnieuw aangelegd. De parking voor 67 parkeerplaatsen wordt heraangelegd in waterdoorlatende asfaltverharding, dit brengt een verstoring tot 0,60 m-Mv met zich mee. De parkeerplaatsen zelf worden aangelegd in grasbetontegels, hier wordt een verstoring tot 0,30 m-Mv in rekening gebracht. De asfaltverharding zal 1.427 m² bedragen en de grasbetontegels meten 965 m². Verder wordt er 163 m² aan klinkers aangelegd, deze hebben een verstoringdiepte van 0,30 m-Mv.

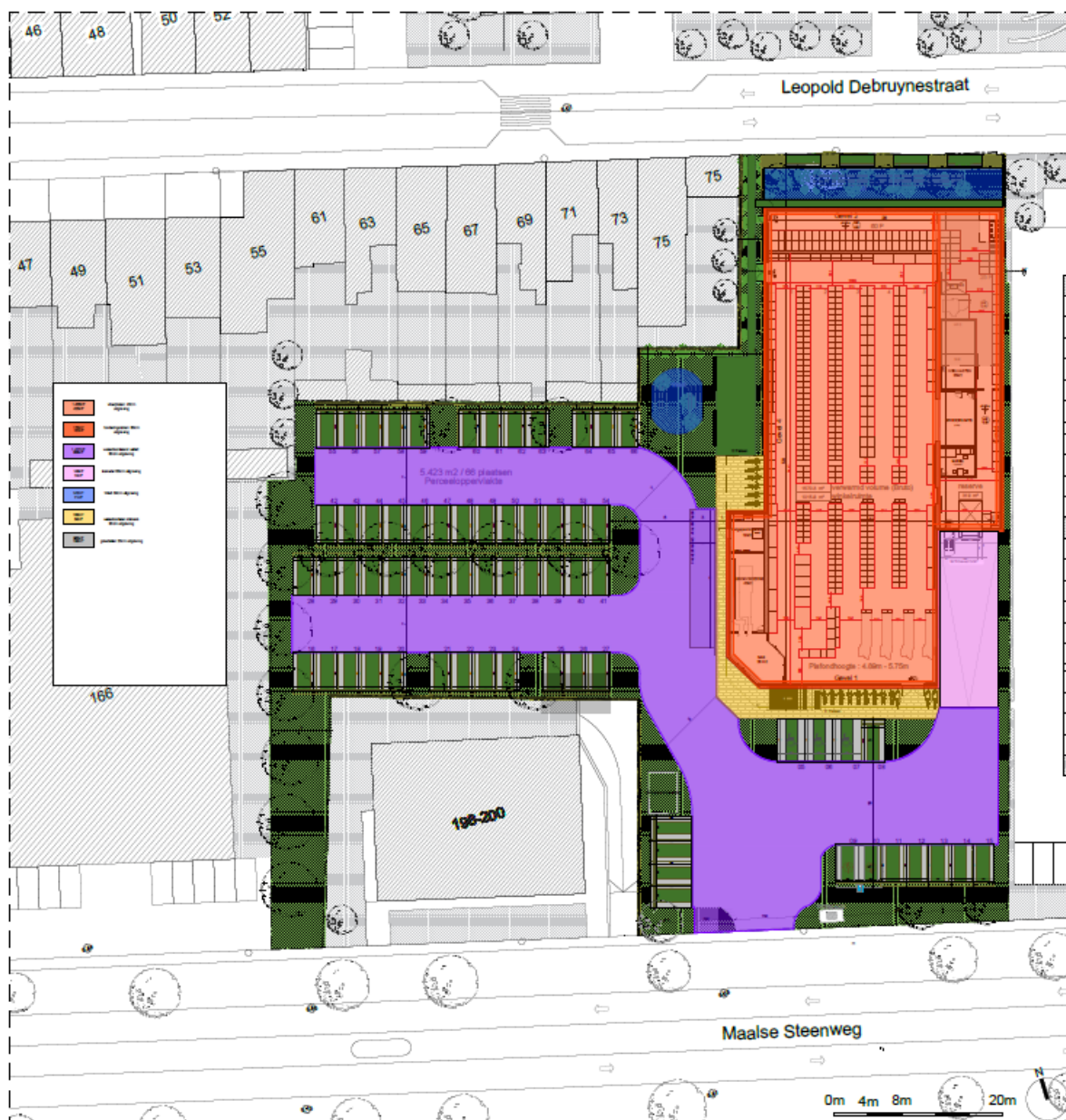
Het aandeel groenzone bedraagt 1.316 m². Er worden enkele nieuwe bomen aangeplant en de bestaande blijven behouden. Voor deze groenzone en de aanplanting van de bomen (verstoring van 1 x1 m) wordt een verstoring voorzien van 0,30 m-Mv. Daarnaast wordt twee wadi's voorzien met een oppervlakte van 42 m² en 100 m². Deze wadi's zullen een maximale diepte bereiken van 0,50 m-Mv.

Locatie	Ingreep	Oppervlakte	Diepte
Projectgebied	Bebouwing	1.570 m ² (1.400 en 170 m ²)	0,40 – 0,60 m-Mv
	Waterdoorlatende asfalt	1.427 m ²	0,60 m-Mv
	Klinkers	163 m ²	0,30 m-Mv
	Grasbetontegels	965 m ²	0,30 m-Mv
	Wadi's	142 m ² (42 en 100 m ²)	0,50 m-Mv
	Groenzone	1.316 m ²	0,30 m-Mv
	Laaddok	148 m ²	1 m-Mv
	Riolering	100 m ²	1 m-Mv

Tabel 1: Overzicht van de geplande bodemingrepen

Figuur 4: Overzicht van de geplande bodemingrepen per niveau op GRB.

Figuur 5: Geplande bodemingrepen (Plan opdrachtgever)

3 LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE

3.1 TOPOGRAFISCHE SITUERING

Sint-Kruis ligt in de overgang tussen polder- en zandstreek. Het noorden bestaat uit laaggelegen, kleiige poldergrond (de Broek), gevormd door zeetransgressies en doorkruist door waterlopen zoals de Damse Vaart. Het zuiden heeft een hogere, zandige ondergrond met bossen, heide en later landbouwgebieden, waaronder het Rijkeveldebos.¹

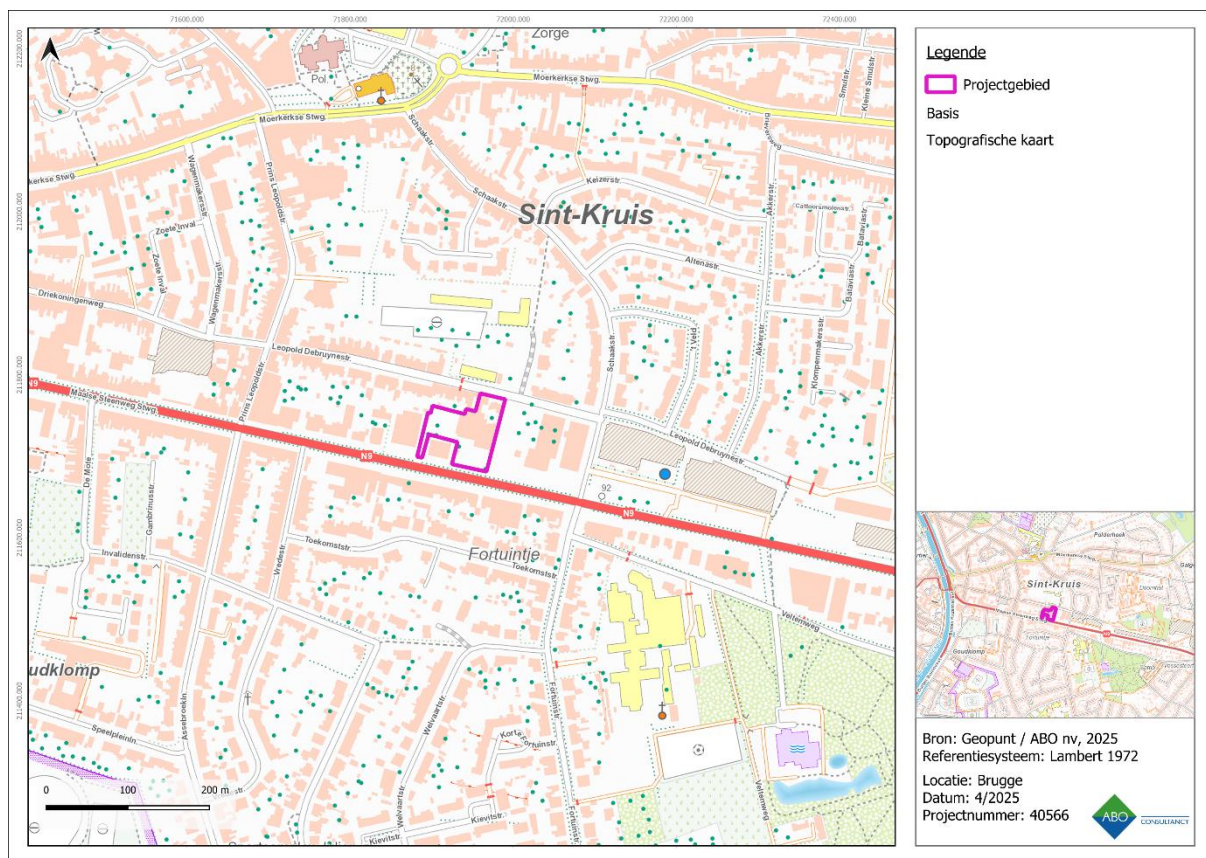
Het onderzoeksgebied bevindt zich aan de Maalse Steenweg 204 te Brugge (deelgemeente Sint-Kruis). Sint-Kruis is ten oosten van Brugge gelegen en wordt als voorstedelijke entiteit gezien op de stad Brugge. Het projectgebied bevindt zich tussen de kernen van Brugge en Sint-Kruis in. De Maalse Steenweg (N9) was oorspronkelijk een landweggetje, maar is vanaf de jaren '70 van de vorige eeuw geëvolueerd tot een drukke staatsbaan waaraan veel verschillende winkels en bedrijven gevestigd zijn en vormt een belangrijke verbindingsweg tussen Brugge en Sint-Kruis.

In de directe omgeving van het projectgebied lopen geen waterwegen, de ruime omgeving is echter wel goed doorwaterd. Op ca. 650 m ten westen van het projectgebied lopen het Kanaal van Gent naar Oostende en het Zuidervaartje. Ca. 1 km ten noorden van het projectgebied loopt eveneens het Zuidervaartje, nog noordelijker (ca. 2 km) bevindt zich het kanaal Brugge naar Sluis. ca. 1.400 m ten oosten van het projectgebied loopt de Maleie.

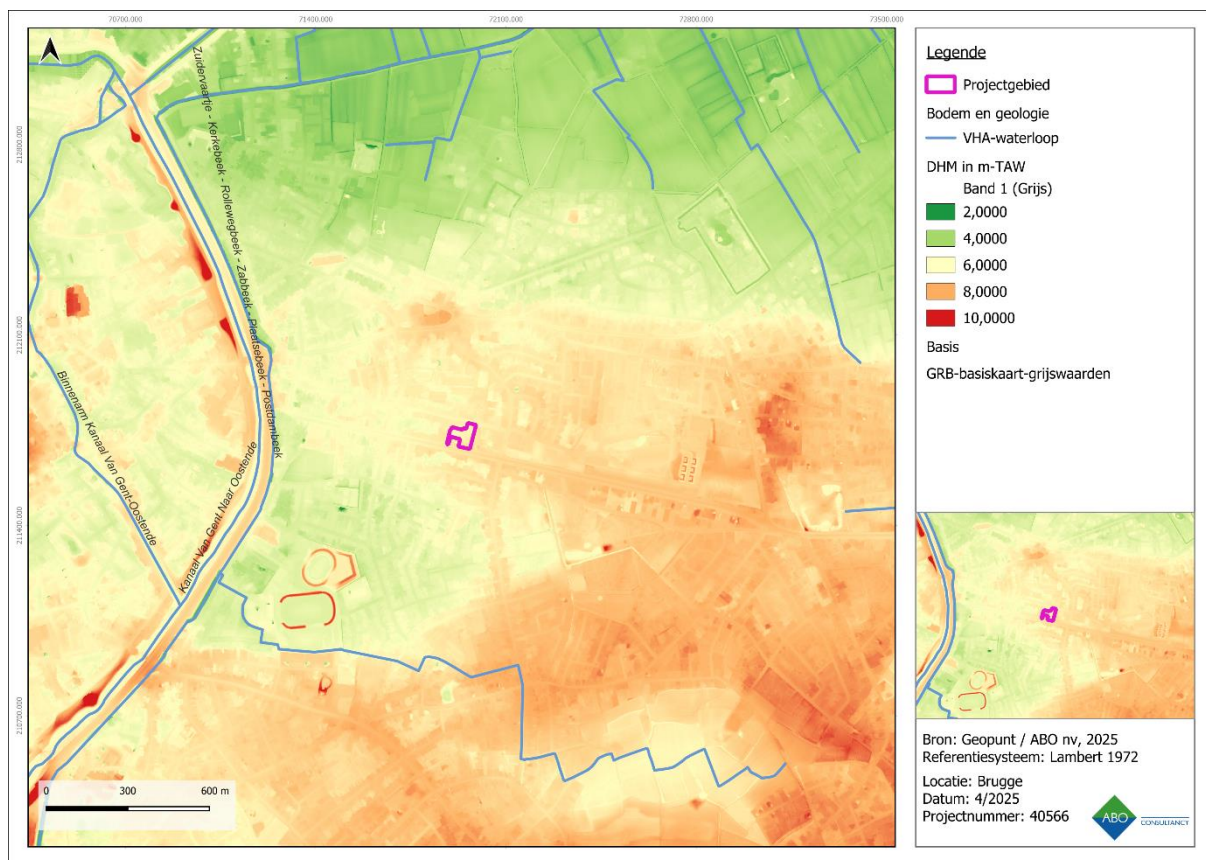
Het Digitaal Hoogtemodel geeft weer dat het projectgebied gelegen is tussen 6,45 m en 6,25 m-TAW van west naar oost. Van noord naar zuid loopt het projectgebied tussen 6,32 en 6,8 m-TAW. De hoogteprofielen tonen dat het projectgebied zich bevindt op de uitloper van een stuifzandrug.

De Skyview toont de bebouwing ter hoogte van het projectgebied.

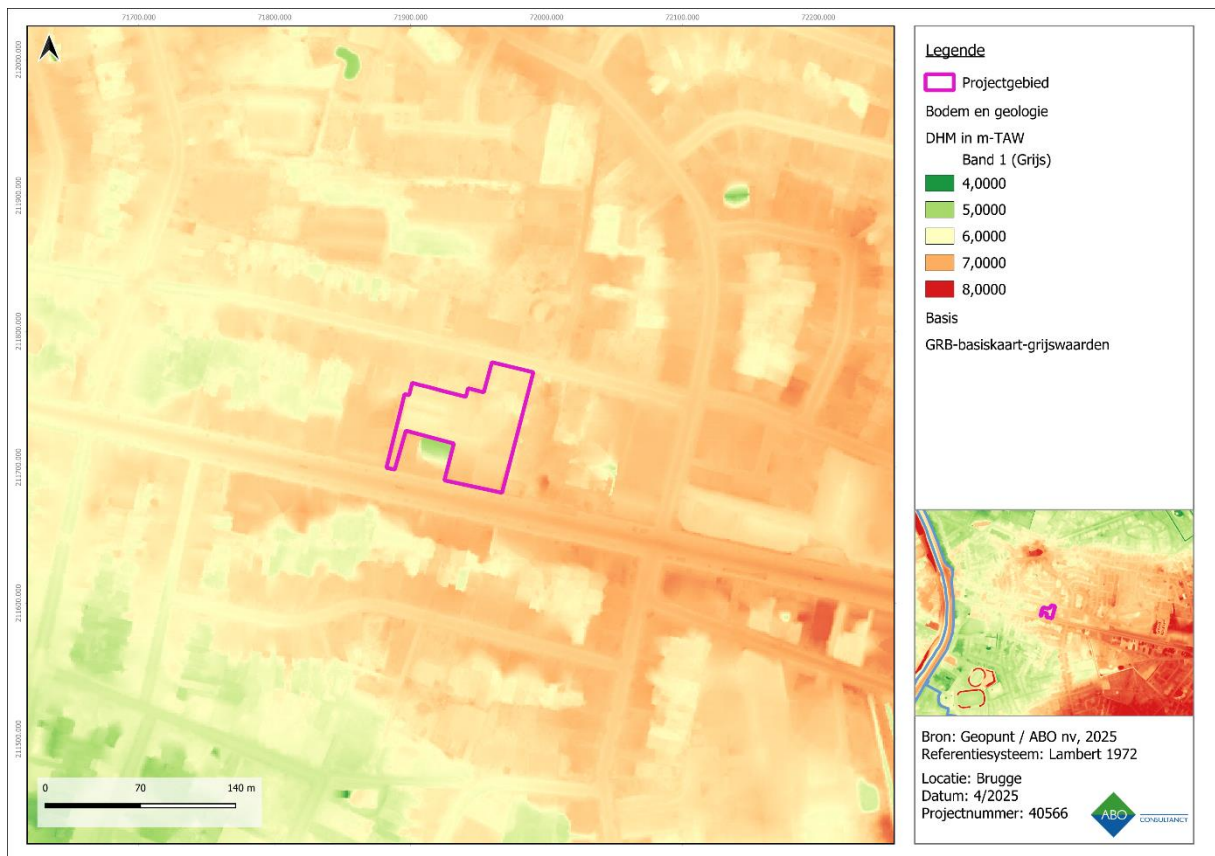
¹ Inventaris Onroerend Erfgoed, 2025. *Sint-Kruis Brugge* (online). <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/14623> (geraadpleegd op 11/04/2025).

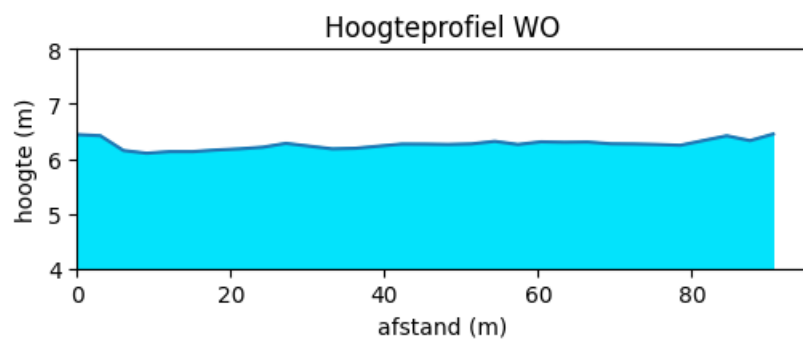
Figuur 6: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied

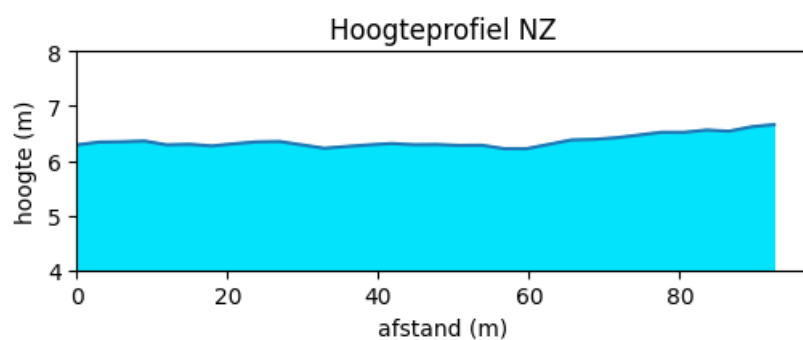
Figuur 7: Digitaal Hoogtemodel (1m) met waterlopen en aanduiding van het projectgebied, macroniveau

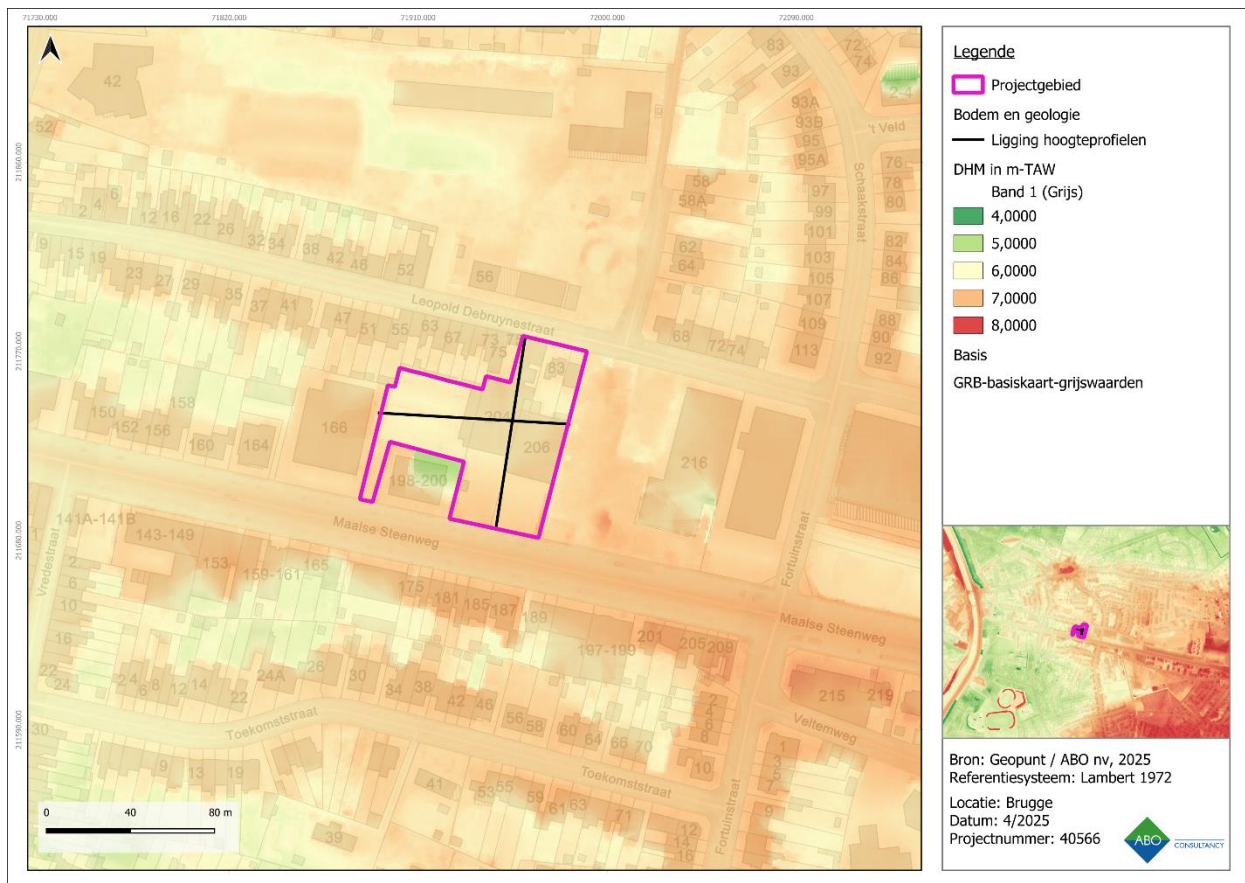
Figuur 8: Digitaal Hoogtemodel (1m) met waterlopen en aanduiding van het projectgebied, microniveau

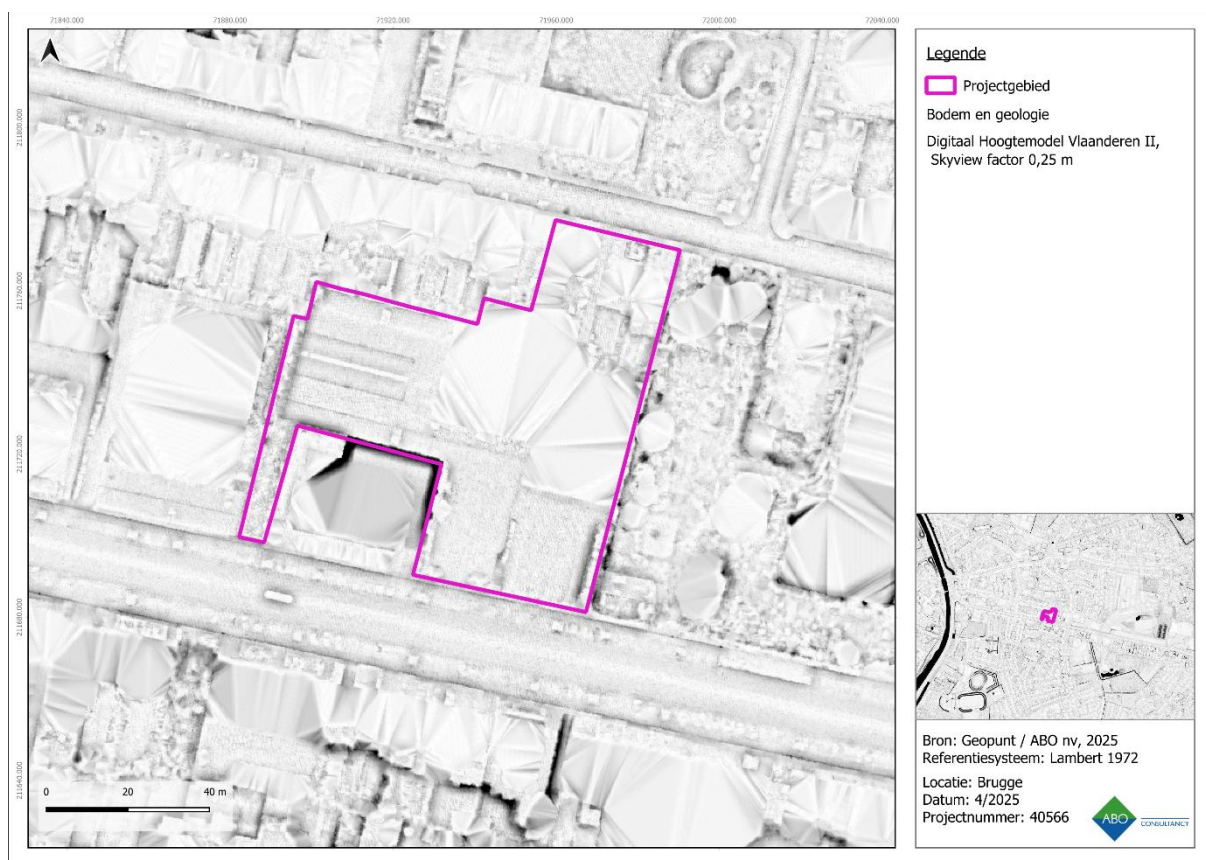
Figuur 9: Hoogteprofiel west-oost

Figuur 10: Hoogteprofiel noord-zuid

Figuur 11: Ligging hoogteprofielen

Figuur 12: Skyview (factor 0,25 m) met aanduiding van het projectgebied

3.2 BODEMKUNDIGE SITUERING

Volgens de gedigitaliseerde Bodemkaart (1950-1970) komen de karteringen **OB en ZDp(o)** voor ter hoogte van het projectgebied (Figuur 13). Het gaat om matig droge tot matig natte zandbodems zonder profiel.

OB: Dit is een bodemtype dat voorkomt ter hoogte van bebouwde zones. OB wijst er op dat er door antropogene factoren geen originele bodemopbouw meer gekarteerd kon worden of dat deze sterk verstoord kan zijn.

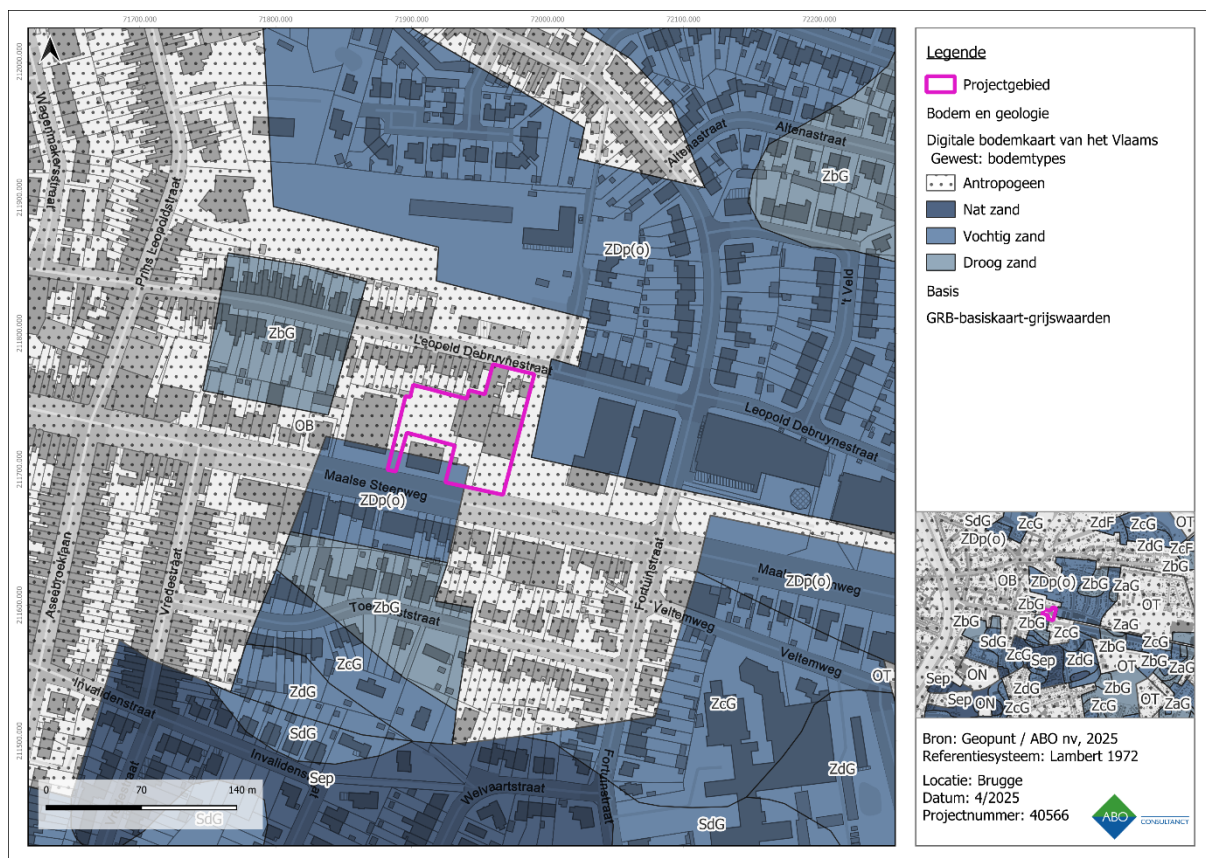
ZDp(o): Dit bodemtype wordt omschreven als een matig droge tot matig natte zandbodem zonder profiel. Het betreft een uitgezande grond, waarbij het bodemprofiel sterk vergraven is. De kleine letter 'o' staat hierbij voor een sterk antropogene invloed.

Volgens de Quartairgeologische kaart (schaal 1:200.000) bestaat het projectgebied uit **type 13** (Figuur 14). Dit houdt in dat er eolische afzettingen van het Weichseliaan en/of Holocene afzettingen bovenop fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan aanwezig zijn. Hieronder zijn getijdenafzettingen van het Eemiaan gekarteerd.

Het projectgebied ligt op de Tertiaire afzettingen van de Formatie van Gentbrugge, Lid van Vlierzele (Figuur 15). Deze laag wordt gekenmerkt door groen tot grijsgroen fijn zand. Het is op sommige plaatsen kleihoudend, daarnaast toont het dunne zandsteenbankjes. Verder is het glauconiethoudend en glimmerhoudend.

Op de potentiële bodemerosiekaart is het projectgebied niet gekarteerd. De potentiële bodemerosie in de directe omgeving van het projectgebied is gekarteerd als **verwaarloosbaar**. Een lage impact van erosie bevordert de bewaring van de bodemopbouw en bijgevolg ook van eventueel aanwezige archeologische resten (Figuur 16).

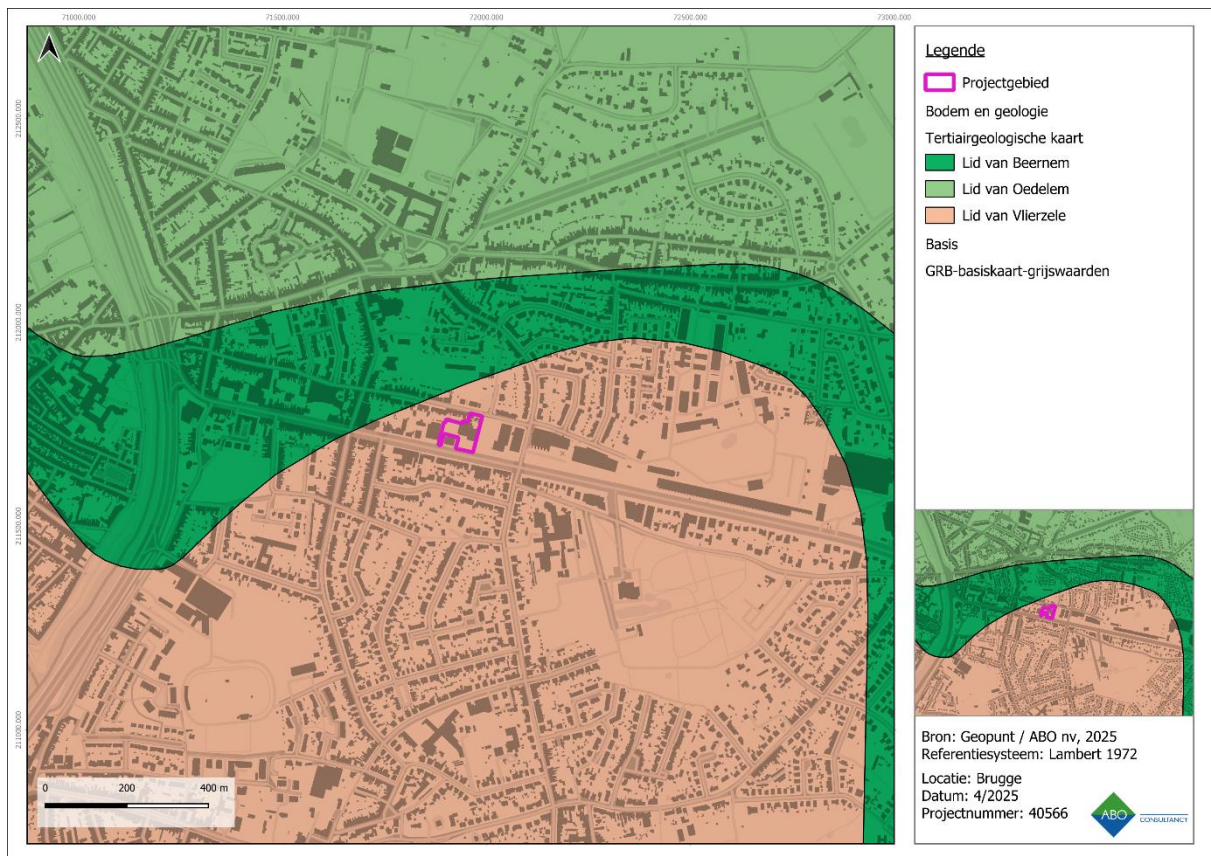
Het projectgebied is volgens de Bodembedekkingskaart in gebruik als verharding, groenzone en bebouwing. Deze kaart is weinig aanvullend en bevestigt hierbij de GRB (Figuur 17).

Figuur 13: Gedigitaliseerde bodemkaart met aanduiding van het projectgebied

Figuur 14: Gedigitaliseerde Quartairgeologische kaart (1:200.000) met aanduiding van het projectgebied

Figuur 15: Gedigitaliseerde Tertiairgeologische kaart met aanduiding van het projectgebied

Figuur 16: Potentiële bodemerosie per perceel met aanduiding van het projectgebied

Figuur 17: Bodembedekkingskaart met aanduiding van het projectgebied

4 ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

4.1 HISTORISCHE ACHTERGROND

Historisch maakt Sint-Kruis deel uit van het koninklijk domein Sijsele en kent het bewoning sinds de prehistorie. In het Rijkveldbos werden enkele afslagen gevonden en in Veltembos dook een silexbijl op. Behalve de aanwezigheid van een Romeinse waterput zijn er geen andere sporen aangetroffen uit deze periode. Gedurende de Merovingische periode vestigden de Franken zich in de regio van Sint-Kruis, dat toen deel uitmaakte van het koninklijk domein Sijsele. De naam Villa Gera verwijst mogelijk naar een Frankische nederzetting uit de 7de of 8ste eeuw. Sint-Kruis ontwikkelde zich verder in de vroege middeleeuwen, met de oprichting van de parochie Sint-Kruis rond 961 en een eerste vermelding in 1089.

Het kasteel van Male, dat mogelijk ontstaan is in de 9de of 10de eeuw, was van strategisch belang en fungeerde als een verdedigingspunt tegen invallen. De regio maakte deel uit van het grafelijk domein en had grote invloed op de ontwikkeling van het gebied, met meerdere kasteeldomeinen, waaronder Puinenbroek en De Spijker. In de 12de en 13de eeuw werd Brugge uitgebreid, wat leidde tot de inlijving van delen van de omliggende heerlijkheden, waaronder Sint-Kruis.

In de 16de en 17de eeuw, tijdens de godsdienstoorlogen, werd het gebied zwaar getroffen. Veel van de kastelen en kloosters werden verwoest, waaronder het Blauw Kasteel. De verwoestingen in de regio tijdens deze conflicten brachten de bevolking in armoede, en veel gronden bleven verlaten. De parochie Sint-Kruis werd uiteindelijk gescheiden van de stad Brugge in 1668, en in de 17de eeuw werd een nieuwe verdedigingsgordel rond Brugge aangelegd, wat de verbinding met Sint-Kruis beperkte.

In de 18de eeuw begonnen adellijke grootgrondbezitters in Sint-Kruis enkele kastelen om te bouwen tot luthoven, vaak met formele tuinen in classicistische stijl. In 1718 werden de oude rechten van bewoners op het Maleveld vastgelegd. In 1769 werd de Antwerpse Heerweg heraangelegd met kasseien.

In de 19de eeuw bleef Sint-Kruis een landelijke gemeente met veel boerderijen, vooral in de Broek. De kastelen werden verder aangepast, en de tuinen werden in Engelse landschapstijl herontworpen. De kerk werd vernieuwd en er kwamen nieuwe scholen. De verstedelijking begon rond 1900, vooral langs de Maalse Steenweg en Dampoort, waar nieuwe fabrieken en woningen werden gebouwd. De Eerste Wereldoorlog bracht schade aan de kastelen en het dorp, en de regio werd sterk gemilitariseerd.

Na de oorlog vond er in de jaren 1920 verdere verstedelijking plaats. De Maalse Steenweg verloor zijn landelijke karakter door wegverbredingen en de opkomst van distributiebedrijven. Gedurende de Tweede Wereldoorlog werden bunkers gebouwd en het Maleveld werd gebruikt als oefenterrein. In de jaren 1960 en 1970 veranderde het landschap verder met de aanleg van villawijken en de uitbreiding van het wegennet, wat leidde tot een voorstedelijke ontwikkeling. Tegenwoordig is Sint-Kruis een voorstad van Brugge, waar het noordelijke deel zijn historische karakter grotendeels heeft behouden, terwijl het zuidelijke deel meer verstedelijkt is met moderne bebouwing en bedrijvigheid langs de Maalse Steenweg.²

Gezien de ligging van Sint-Kruis in de nabijheid van de Westhoek en de haven en duinen van Zeebrugge kleurt de regio oranje op de bommenkaart. Dit betekent dat er een hoge kans is op het aantreffen van CTE. De Vlaamse kust en het hinterland zijn zowel tijdens de Eerste als de Tweede Wereldoorlog veelvuldig beschoten en gebombardeerd. In de regio van Sint-Michiels (ca. 4,5 km in vogelvlucht in zuidwestelijke richting) is er een verhoogde kans voor het aantreffen van vliegtuigbommen. Of een (bouw)project nog een hoog risico inhoudt, is afhankelijk van de precieze locatie, de actuele situatie en het type van de

² Inventaris Onroerend Erfgoed, 2025. *Sint-Kruis Brugge* (online). <https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/14623> (geraadpleegd op 11/04/2025).

geplande grondroerende werkzaamheden. De voorbije eeuw zijn immers al heel wat CTE geruimd in de bovenste (ploeg)laag, maar de kans op aantreffen op grotere diepte van projectielen (soms tot 7 meter) is zeer reëel.³ Het projectgebied bevindt zich echter ter hoogte van Sint-Kruis Brugge. Ca 2-3 km ten noorden van de Maalse Steenweg (omgeving Polderstraat en Nieuwland; ten zuiden van de Damse Vaart) werden in 1917 enkele betonnen bunkers gebouwd, verdedigd door FLAK-afweergeschutopstellingen (zgn. “Hollandstelling”). Deze stelling werd aangelegd om de Duitse gebieden in België te beschermen tegen eventuele geallieerde aanvallen vanuit Nederland. Op een luchtfoto van september 1918 zijn in de omgeving van Nieuwland een 7-tal bominslagen zichtbaar als gevolg van een aanval op een militair doelwit. Voor het projectgebied zelf is er echter weinig tot geen kans op het aantreffen van CTE.

4.2 INVENTARISSEN ONROEREND ERFGOED

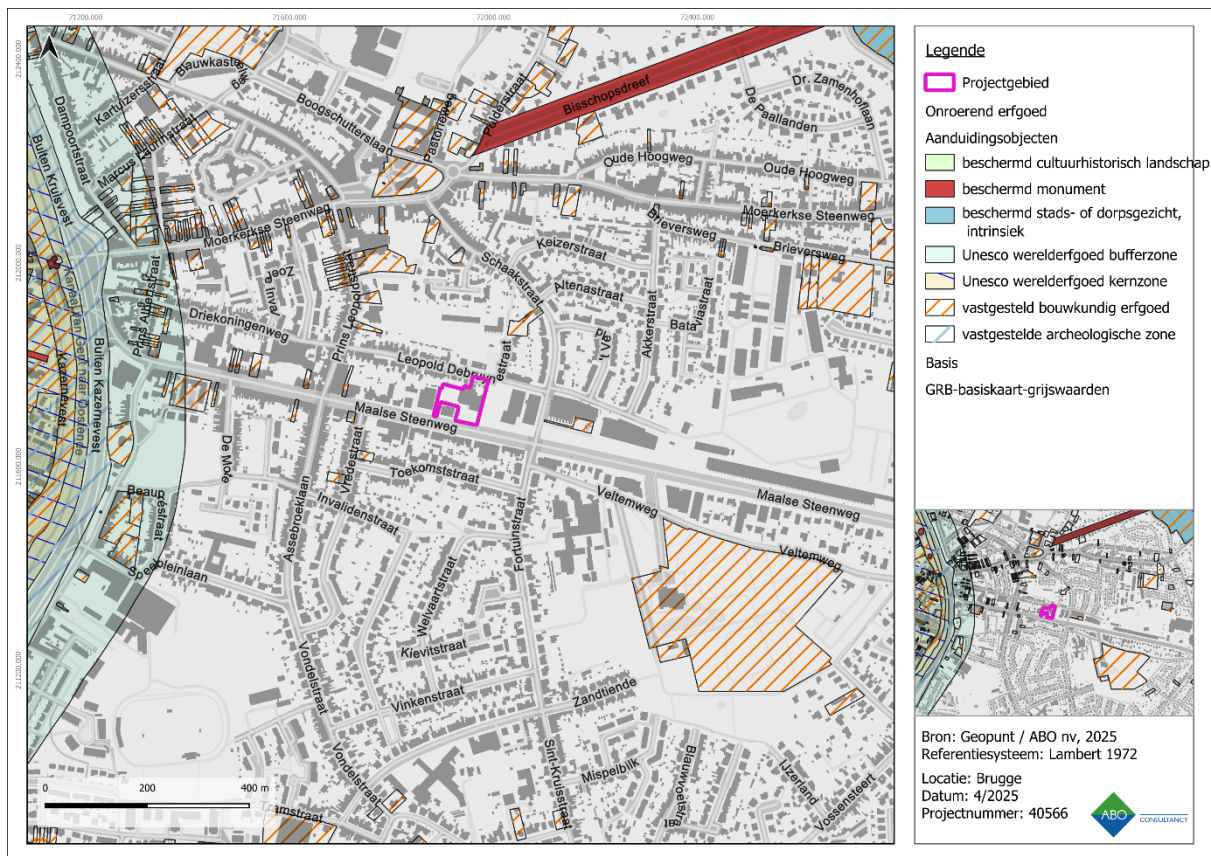
4.2.1 BESCHERMDE EN VASTGESTELDE ERFGOEDWAARDEN

Volgens de Inventaris Bouwkundig Erfgoed bevinden er zich geen erfgoedwaarden op het projectgebied (Figuur 18). In de directe omgeving zijn enkele elementen van waardevol bouwkundig erfgoed aanwezig zoals een cottage (ID 161002) uit 1913, een villa (ID 161001) uit 1938, een directeurswoning (ID 160868) en stadswoningen en burgerhuizen uit het begin van de 20^e eeuw (ID 161022, 161021, 160867, 161000). Daarnaast bevindt er zich ook het vrijstaand molenaarshuis van Leopold Debruyne ontworpen door architect Walter Van Robays, een inwoner van Sint-Kruis in 1905. Naast het woonhuis betreft het ook een maalderij, stallingen, een wagenhuis, bakhuis en een winkel (ID 161009). ID 161010 is een watertoren uit 1961 ontworpen door architect Jozef Lantsoght. Deze erfgoedwaarden geven een beeld van de groei die Sint-Kruis doorgemaakt heeft in de eerste helft van de 20^e eeuw.

Geen van deze erfgoedwaarden wordt verwacht ter hoogte van het projectgebied.

De meest relevante erfgoedelementen worden opgenomen in Tabel 2.

³ Bommenkaart, 2025. *Brugge* (online). <https://bommenkaart.be/kaart> (geraadpleegd op 11/04/2025).

Figuur 18: Visuele weergave van de Inventaris Onroerend Erfgoed rondom het projectgebied. (IOE, 2025).

ID	Adres	Naam	Bescherming
160867	Maalse Steenweg 131-135 (Brugge)	Samenstel van stadswoningen	vastgesteld bouwkundig erfgoed
160868	Maalse Steenweg 138 (Brugge)	Directeurswoning met conciërgewoning	vastgesteld bouwkundig erfgoed
161000	Prins Leopoldstraat 29 (Brugge)	Burgerhuis van 1935	vastgesteld bouwkundig erfgoed
161001	Prins Leopoldstraat 40 (Brugge)	Villa	vastgesteld bouwkundig erfgoed
161002	Prins Leopoldstraat 52 (Brugge)	Halfvrijstaande cottage	vastgesteld bouwkundig erfgoed
161009	Schaakstraat 93 (Brugge)	Vrijstaand molenaarshuis van Leopold Debruyne	vastgesteld bouwkundig erfgoed
161010	Schaakstraat (Brugge)	Watertoren van 1961	vastgesteld bouwkundig erfgoed
161021	Vredestraat 18-22 (Brugge)	Eenheidsbebouwing van stadswoningen	vastgesteld bouwkundig erfgoed
161022	Vredestraat 39-45 (Brugge)	Eenheidsbebouwing van stadswoningen	vastgesteld bouwkundig erfgoed

Tabel 2: Tabel met de locatie van het onroerend erfgoed gelegen op of direct langs het projectgebied. (Bron: Inventaris Onroerend Erfgoed, 2025)

4.2.2 ARCHEOLOGISCHE DATA

In de nabije omgeving van het projectgebied zijn er verschillende meldingen uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) bekend van archeologische sporen en/of vondsten die een licht kunnen werpen op menselijke occupatie in het verleden (Figuur 19). Het projectgebied bevindt zich ca. 750 m ten oosten van de vastgestelde archeologische zone van Brugge. In de binnenstad is er een grote concentratie aan meldingen, gezien de rijke geschiedenis van de stad Brugge. In de nabijheid van het projectgebied is het aantal meldingen kleiner. Het gaat hier om resten uit de middeleeuwen en de 17^e eeuw.

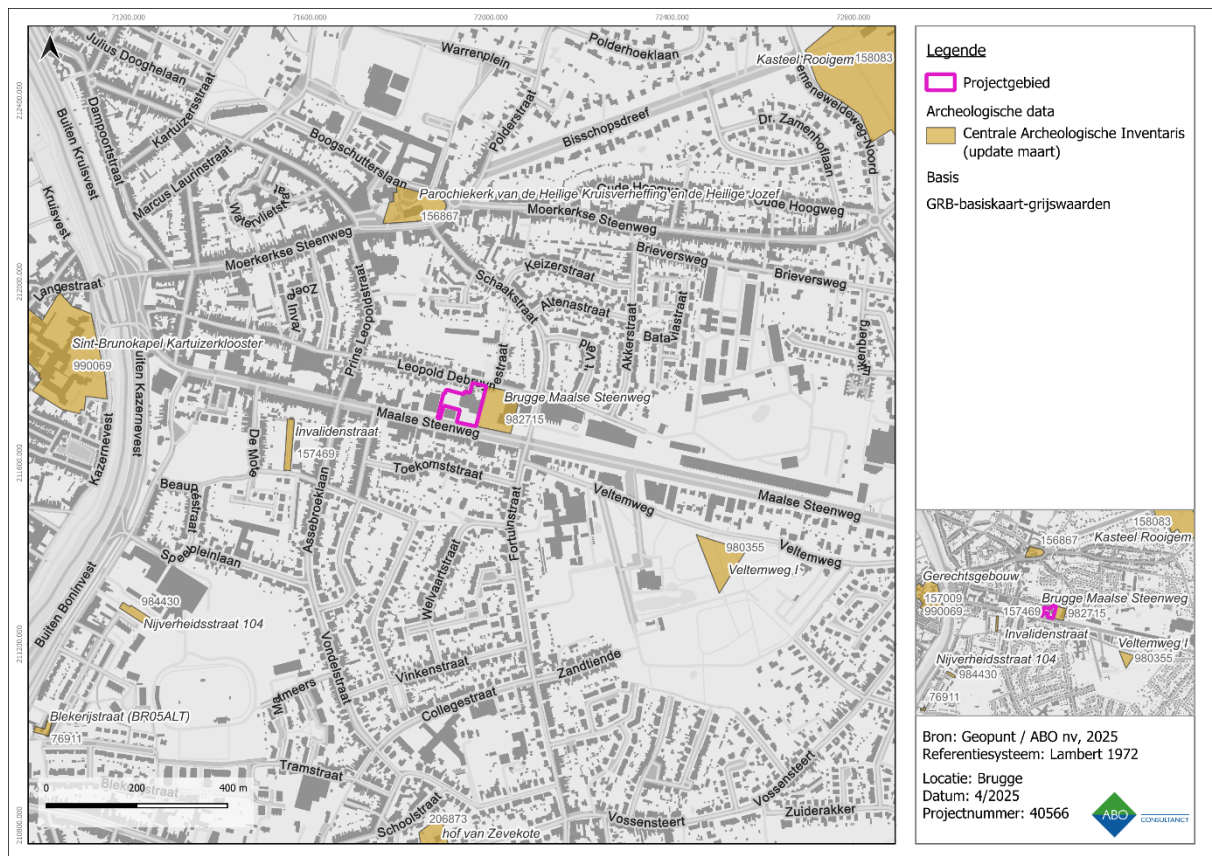
Op het perceel ten oosten, grenzend aan het projectgebied, werd een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Er werden hier enkel verstoringen aangetroffen (ID 982715). Op ca. 330 m ten zuidwesten werden bij evaluerend terreinonderzoek twee grachten aangetroffen die parallel lopen aan de Invalidenstraat. Haaks erop werd een derde gracht gevonden. De grachten konden niet exact gedateerd worden, maar vermoedelijk dateren ze van na de 17^e eeuw (ID 157469).

Op ca. 560 ten zuidoosten van het projectgebied zijn er bij metaaldetectie verschillende bevestigings- en kledingselementen opgedoken. Het gaat om (delen van) knopen en kleding- en mantelhaken. Daarnaast werden ook nog accessoires aangetroffen als een vingerhoedje en een ring. De losse vondsten konden echter niet gedateerd worden (ID 980355).

Ca. 770 m ten westen, net binnen de vastgestelde archeologische zone en de Unesco werelderfgoed(kern)zone, bevindt zich ID 990069. De Sint-Brunokapel, deel van het Kartuizerklooster, is ontstaan in de 17^e eeuw. Aansluitend bevindt zich ID 157009, een kuil met slachtafval. Dit werd echter niet gedateerd.

Ca. 380 m ten noorden van het projectgebied bevindt zich de Parochiekerk van de Heilige Kruisverheffing en de Heilige Jozef (ID 156867). De kerk zelf heeft wortels in de vroege middeleeuwen en de vermoedelijke stichtingsdatum ligt rond 850-950. De oudst betrouwbare vermelding stamt uit 1089, met de vermelding van een domaniale kapel gewijd aan *Sancta Crucis*, gelegen langs een oude Romeinse route en onder het gezag van het kapittel van Sint-Donaas in Brugge. In 1183 bevestigt een vergunningsbrief van Filips van de Elzas het bestaan van de kapel en in 1194 werd gravin Margareta I van de Elzas er tijdelijk begraven. Vanaf 1275 ligt de kerk binnen de Brugse Paallanden en valt ze onder de heerlijkheid van Sint-Donaas. Al in de 13de eeuw wordt het kerkhof gebruikt, wat later archeologisch werd bevestigd. Rond 1300 snijdt de tweede Brugse stadsomwalling door de parochie. In 1333 wordt een kluizenareswoning tegen de kerkhofmuur vermeld. Na de verwoesting van de eerste kerk door Gentse troepen in 1383 wordt een nieuwe gotische kerk gebouwd. Deze tweede kerk wordt eind 15de, begin 16de eeuw afgebeeld op een geschilderd plan van Brugge. Er werd een beschilderde grafkelder aangetroffen dewelke gedateerd wordt in de 14^e – 15^e eeuw.

Op ca. 1 km ten noordoosten bevond zich het kasteel Rooigem (ID 158083), het gaat om een indicator en is gekend via kaartstudie en historisch onderzoek. Dit omweld kasteel kent waarschijnlijk zijn oorsprong in de 16^e eeuw. Naast het kasteel was er ook een neerhof met poortgebouw aanwezig. Het buitengoed is te zien op de Ferrariskaart en de kaart van Pieter Pourbus. Mogelijk kende dit gebouw nog een voorganger.

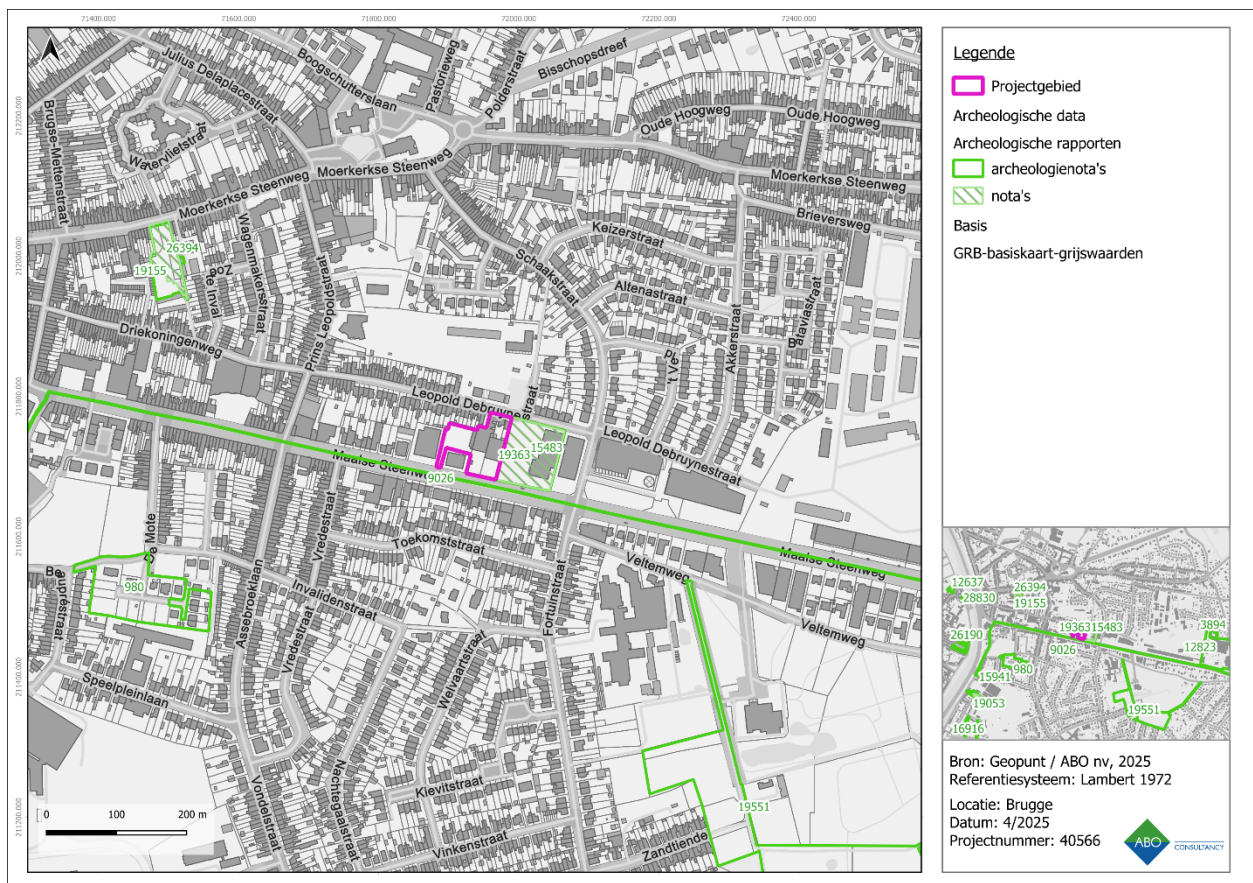
Figuur 19: Visuele weergave van de Centrale Archeologische Inventaris in dichte omgeving. (CAI, 2025).

Op basis van de beschikbare gegevens lijkt er geen grotere trefkans te zijn voor een specifieke periode. Het kan echter niet uitgesloten worden dat er archeologische resten en/of sporen uit uiteenlopende archeologische perioden aanwezig kunnen zijn op het terrein. In deze situatie moet evenwel ook rekening gehouden worden met de kans op bewaring van archeologische resten en de mogelijke kenniswinst bij eventueel verder onderzoek.

CAI	Locatie	Datering	Omschrijving	Bron
156867	Sint-Kruis	Middeleeuwen	Parochiekerk van de Heilige Kruisverheffing en de Heilige Jozef	Erfgoedonderzoek, kaartstudie, historisch onderzoek
158083	Sint-Kruis	16de eeuw	Kasteel Rooigem	Erfgoedonderzoek, kaartstudie, historisch onderzoek
990069	Brugge	17 ^e eeuw	Sint-Brunokapel en Kartuizerklooster	Kaartstudie, historisch onderzoek
157469	Sint-Kruis	Na de 17 ^e eeuw	Grachten	Evaluerend terreinonderzoek
980355	Sint-Kruis	s.d.	Metaalvondsten: vingerhoedje, kledings- en bevestigingselementen, accessoires	Metaaldetectie, losse vondst

CAI	Locatie	Datering	Omschrijving	Bron
157009	Brugge	s.d.	Kuil met slachtafval	Erfgoedonderzoek
982715	Sint-Kruis	s.d.	Brugge Maalse Steenweg	Archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem

Tabel 3: Overzicht van de CAI-locaties in de omgeving van het projectgebied (Centrale Archeologische Inventaris 2025).

Figuur 20: GRB met aanduiding projectgebied en gepubliceerde rapporten.

In de directe omgeving van het projectgebied werden er sinds de wetswijziging van 2016 reeds verschillende archeologienota's (AN), nota's (N) maar geen eindverslagen (EV) gepubliceerd.

Op het perceel grenzend aan het projectgebied in oostelijke richting werden een bureauonderzoek (ID 15483) en vooronderzoek met ingreep in de bodem uitgevoerd (ID 19363). Het bureauonderzoek stelt profielputten en proefsleuven voor om te bepalen of er nog archeologische sporen aanwezig zijn. Gezien de landschappelijke ligging en historische context, is er potentieel voor vondsten uit de steentijd, Romeinse periode, middeleeuwen en nieuwe tijd. Bij de uitvoering van dit onderzoek werd geconcludeerd dat de bodem reeds verstoord is door antropogene activiteiten. Er werd slechts één archeologisch spoor aangetroffen, gerelateerd aan het uitzanden van de grond. Er werden een aantal fragmenten industrieel witgoed uit de 20e eeuw aangetroffen. Er werden geen verdere maatregelen geadviseerd. Het archeologisch niveau wordt op een deel van het perceel echter aangesneden vanaf 0,50 m-Mv. Gezien de nabijheid tot het projectgebied is het mogelijk dat het archeologisch niveau hier op een gelijkaardige diepte verwacht kan worden.

ID 9026 is een bureaustudie ter hoogte van o.a. de Maalse Steenweg. Er werden geen maatregelen geadviseerd omwille van de slechts beperkte impact op de bodem en de kleine kans op kenniswinst ongeacht de archeologisch interessante ligging van het projectgebied.

Ca. 400 m ten zuidwesten werd een bureauonderzoek uitgevoerd. Er werden geen maatregelen geadviseerd omwille van de reeds bestaande verstoringen. Verder wordt ook het argument aangehaald dat er geen archeologische verwachting (meer) is voor het projectgebied. Hier vlakbij werd een bureauonderzoek met ID 1075 gevoerd. Deze studie besloot dat cartografische bronnen wijzen op een ongewijzigd landelijk karakter, en nabijgelegen archeologische vondsten wijzen op een hoge trefkans. Gezien het landschappelijk kader en de gekende waarden wordt een hoog archeologisch potentieel vermoed. Er werd een proefsleuvenonderzoek geadviseerd. De resultaten van dit onderzoek werden vooralsnog niet gepubliceerd.

Ca. 690 m ten zuidwesten van het projectgebied werd een bureauonderzoek uitgevoerd (ID 15941). Voor een deel van het projectgebied werden maatregelen voorgeschreven gezien het archeologisch potentieel van de omgeving. Er werd een landschappelijk bodemonderzoek voorgesteld, de resultaten zijn nog niet gepubliceerd.

Op ca. 420 m ten noordwesten bevinden zich ID 19155 en ID 23207 (aanpassing). Op basis van het bureauonderzoek werd verder onderzoek geadviseerd. Het projectgebied lijkt een hoge archeologische verwachting te hebben vanaf de metaaltijden, en een lage tot middelhoge verwachting voor de steentijd. Aangezien de diepte van eerdere verstoringen en van mogelijke archeologische niveaus niet gekend is, wordt verder archeologisch onderzoek aanbevolen. Er werden een LBO en mogelijke vervolgstappen geadviseerd. ID 26394 bespreekt de resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek. Op basis hiervan werden geen verdere maatregelen geadviseerd omwille van bestaande verstoringen tot een diepte tussen 1 en 2 m-Mv.

Op ca. 320 m ten zuidoosten van het projectgebied werd een bureaustudie uitgevoerd. Voor een deel van het projectgebied werden verdere maatregelen geadviseerd. Op basis van de bodemgesteldheid en de afweging met de geplande werken kan niet gesteld worden dat het archeologisch niveau niet bedreigd wordt (ID 19551). Deze resultaten werden vooralsnog niet gepubliceerd.

ID 12823 bevindt zich ca. 850 ten oosten van het projectgebied. Naar aanleiding van een bureauonderzoek werden hier verdere maatregelen geadviseerd omdat er geen gegevens zijn over de bodem of het archeologisch potentieel ter hoogte van het perceel, het perceel dient echter eerst gesaneerd te worden. ID 3894 sluit aan bij het perceel hierboven besproken. Het proefsleuvenonderzoek bracht 7 sporen aan het licht, maar sluit tegelijkertijd de aanwezigheid van een begraven archeologische site met grote waarschijnlijkheid uit.

ID	Naam	Type	Bedrijf	Conclusie
9026	Vooronderzoek Brugge Brugge Sijsele Elia	AN	BAAC	Geen maatregelen
15483	Vooronderzoek Brugge Brugge Maalsesteenweg 216	AN	ABO	Uitgesteld vooronderzoek
19363	Vooronderzoek Brugge Brugge Maalsesteenweg 216	N	ABO	Geen maatregelen
19155	Vooronderzoek Brugge Brugge Sint-Kruis Moerkerkse Steenweg 77	AN	BAAC	Uitgesteld vooronderzoek
23207	Vooronderzoek Brugge Sint-Kruis, Moerkerkse Steenweg 77	AN	BAAC	Uitgesteld vooronderzoek

26394	Vooronderzoek Brugge Sint-Kruis, Moerkerkse Steenweg 77	N	BAAC	Geen maatregelen
980	Vooronderzoek Brugge De Mote	AN	Ruben Willaert	Geen maatregelen
1075	Vooronderzoek Stekene Stationstraat	AN	Ruben Willaert	Uitgesteld vooronderzoek
19551	Vooronderzoek Brugge Veltemweg, Brugge	AN	Raakvlak	Uitgesteld vooronderzoek
3894	Vooronderzoek Brugge Brugge-Eikenberg	AN	Raakvlak	Geen maatregelen
12823	Vooronderzoek Brugge Maalse Steenweg	AN	Monument Vandekerckhove	Uitgesteld vooronderzoek
15941	Vooronderzoek Brugge Sint-Kruis Brugge	AN	GATE	Uitgesteld vooronderzoek

Tabel 4: Overzicht van de publicaties in de omgeving van het projectgebied (Inventaris Onroerend Erfgoed, 2025).

4.3 CARTOGRAFISCHE EN ICONOGRAFISCHE BRONNEN

Een belangrijke bron van informatie is historisch kaartmateriaal. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met het feit dat de eerste bruikbare kaarten pas vanaf de 16de eeuw of later voorhanden zijn. Pas vanaf de 19de eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kaarten. Eventueel eerder aanwezige middeleeuwse structuren zijn mogelijk reeds verdwenen en zijn dus niet meer opgenomen in recentere bronnen.

Op de Fricxkaart is te zien dat het projectgebied zich ten oosten van *Bruges* - Brugge bevindt. De kaart zelf is echter steeds met voorzichtigheid te benaderen aangezien er mogelijk een foutenmarge op het georefereren zit. De omgeving van het projectgebied is zeer landelijk (Figuur 21). Het dorp *Puyenbrouck* in de Broek is te zien.

Op de Ferrariskaart (Figuur 22) is meteen een ander beeld zichtbaar van de omgeving en het projectgebied. Het projectgebied bevindt zich in akkerland en is omgeven door bomen. Centraal op het perceel bevindt zich bebouwing. Het projectgebied is omgeven door een weg, de voorlopers van de huidige Maalse Steenweg en Leopold Debruynestraat zijn reeds zichtbaar op de kaart. Het perceel ten westen is ook bebouwd. Ten noorden van het projectgebied staat een molen. Het projectgebied wordt ter hoogte van *S. Cruys Beyten Brugghe* (Sint-Kruis) weergegeven. Verder weg ten noorden van het projectgebied, is het oorspronkelijke polderlandschap nog zichtbaar.

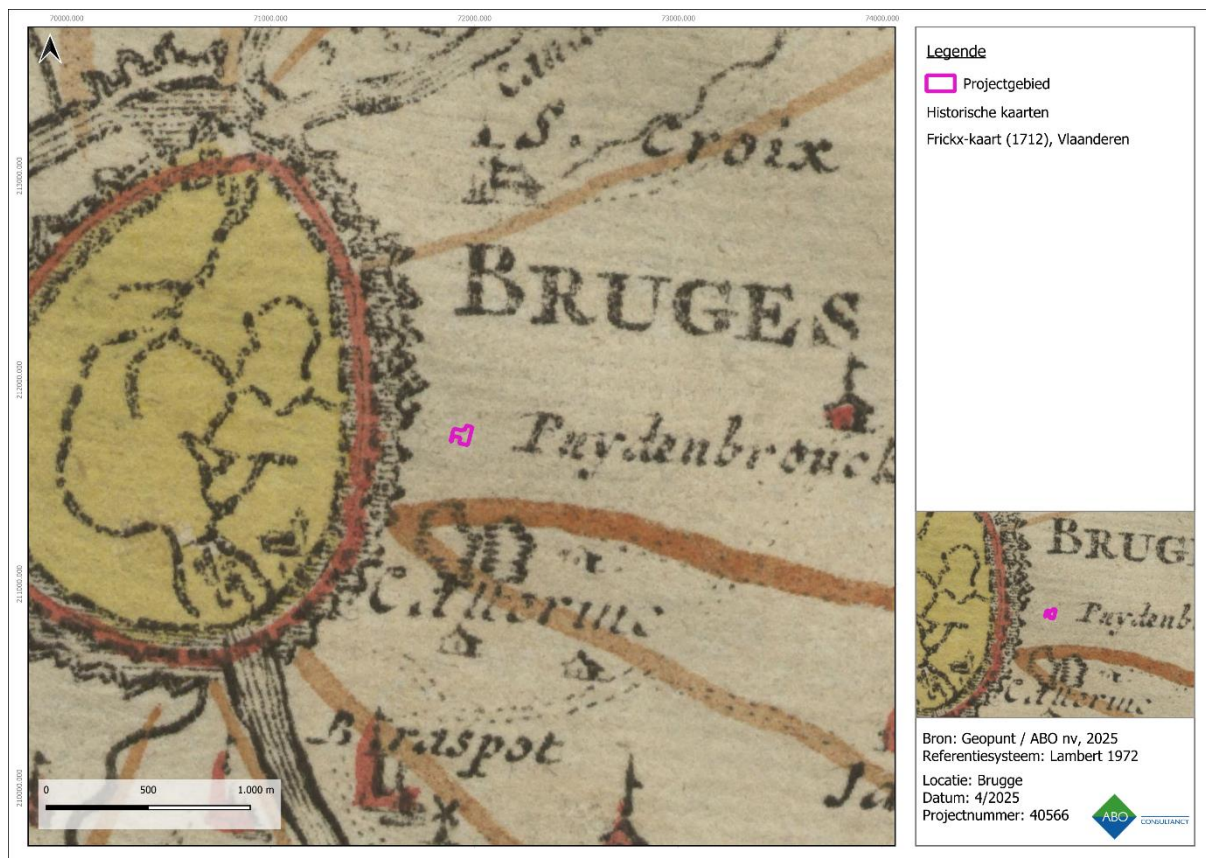
Op de Atlas der Buurtwegen (Figuur 23) is ter hoogte van het projectgebied centraal een klein gebouwtje te zien. Het projectgebied is omringd door Chemin n° 18 en sentier n°21. Het aanpalende perceel is bebouwd. Ten noorden van het projectgebied is de dorpskern van *S. Croix* te zien. Er is geen exponentiële groei van de bebouwing waar te nemen. De molen ten noorden van het projectgebied is niet meer zichtbaar.

Op de Vandermaelenkaart (Figuur 24) is ter hoogte van het projectgebied bebouwing zichtbaar. Er lijkt echter een marge te zitten op de georeferentie. De voorloper van de Maalse Steenweg lijkt immers door het projectgebied te lopen. Ten noordoosten van het projectgebied is een nieuwe kapel zichtbaar *Calvaire*. Het gebied ten zuiden wordt weergegeven als *Het Nieuw Schaep*.

Op de Poppkaart wordt het projectgebied (Figuur 25) grotendeels onbebouwd weergegeven, centraal op het perceel bevindt zich een klein element. Het projectgebied bevindt zich op percelen 39 a, 40 a en 15 a.

Op de opeenvolgende kaarten (Ferraris, Atlas der Buurtwegen, de Vandermaelenkaart en de Poppkaart) is bebouwing zichtbaar ter hoogte van het projectgebied. Deze bebouwing lijkt zich steeds op een andere locatie binnen het projectgebied te bevinden. Op basis van de kaarten is het dus niet geheel duidelijk waar deze bebouwing zich bevond en over welke bebouwing het gaat.

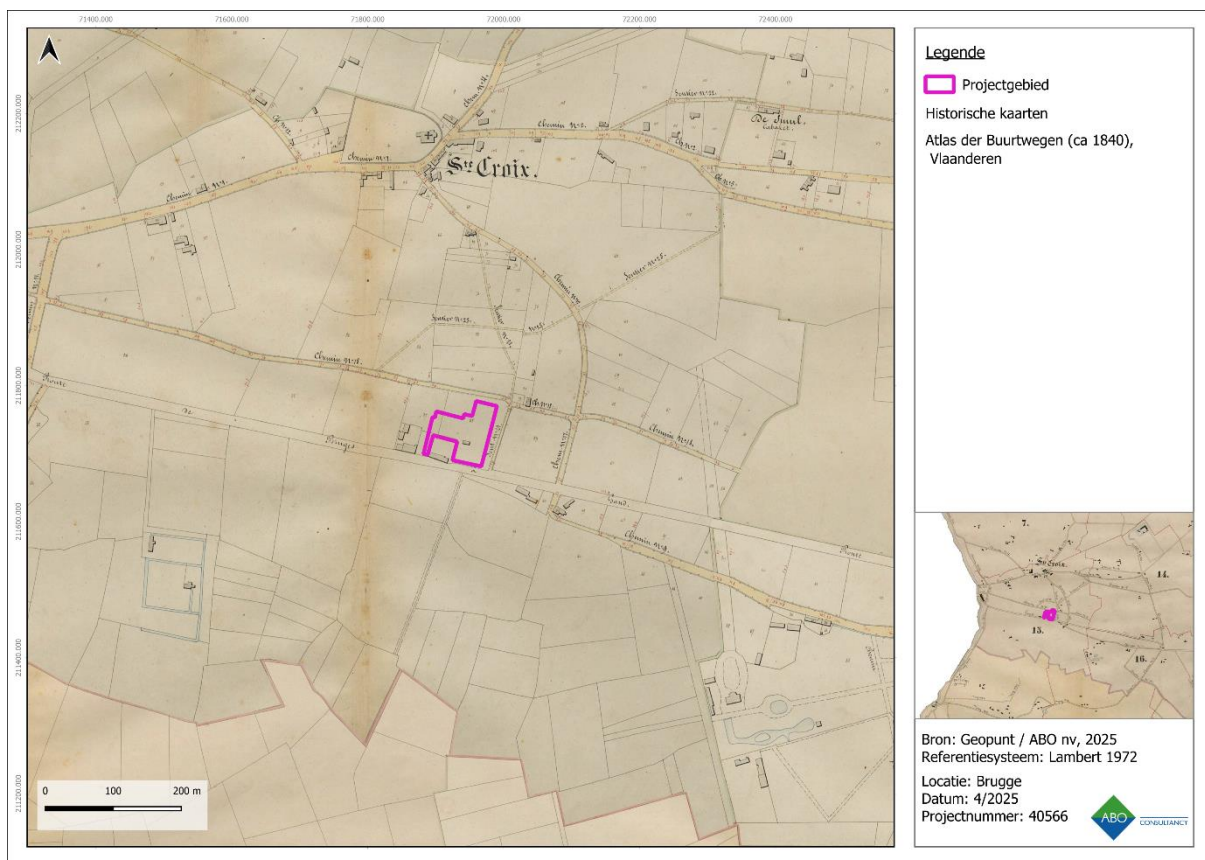
De topografische kaart van 1873 (Figuur 26) toont dat het onderzoeksgebied nog steeds in gebruik was als akkerland en tegen de weg aan bebouwing kent. De hoogtelijnen geven weer dat het perceel zich bevindt rond 6,6 m-TAW, wat overeenkomt met de huidige situatie.

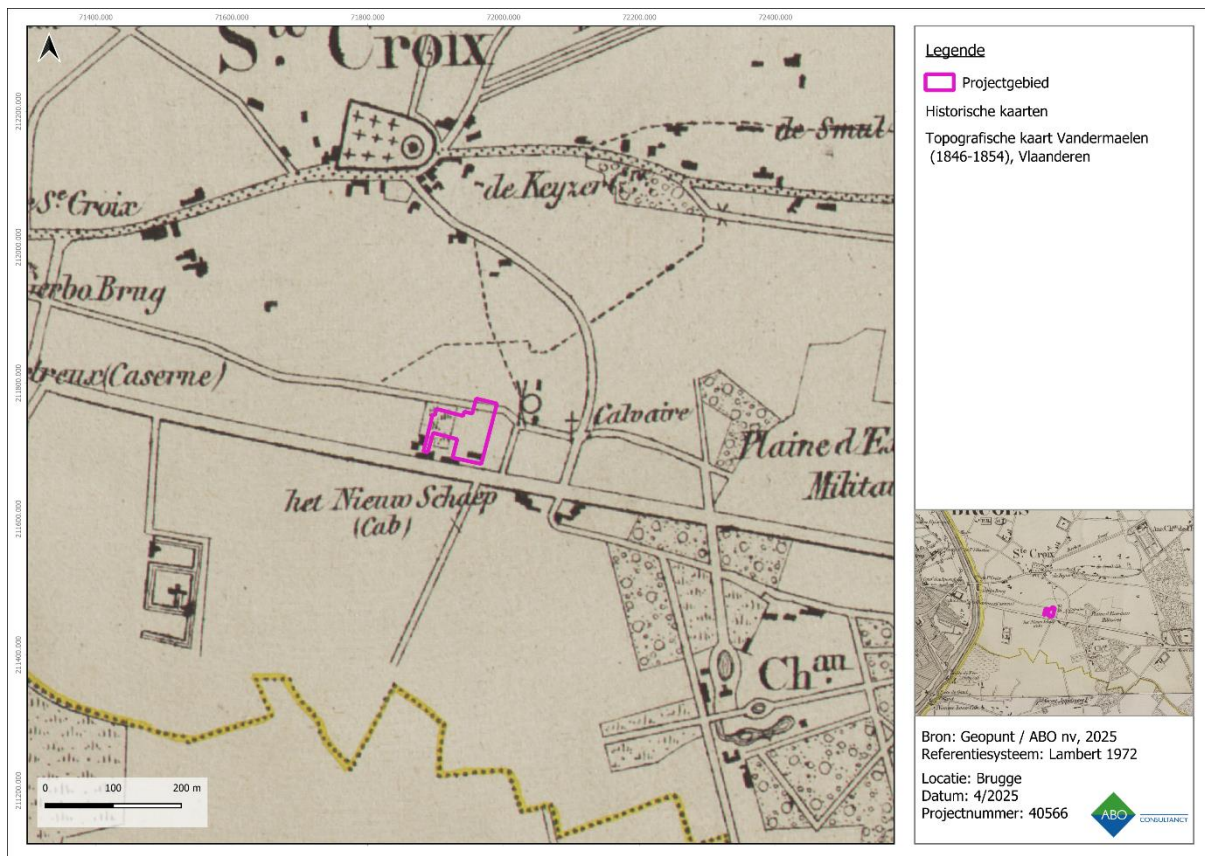
Figuur 21: Frickx-kaart met aanduiding van het projectgebied

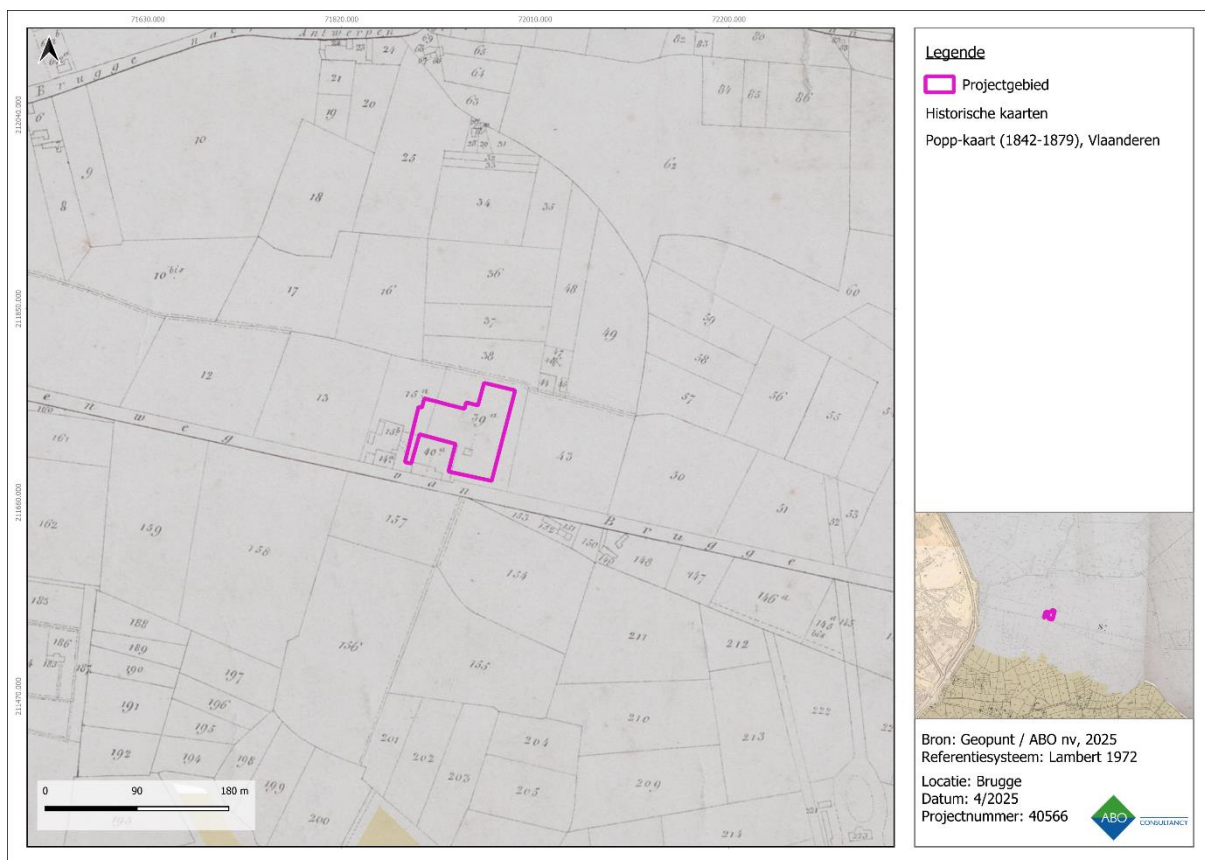
Figuur 22: Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied

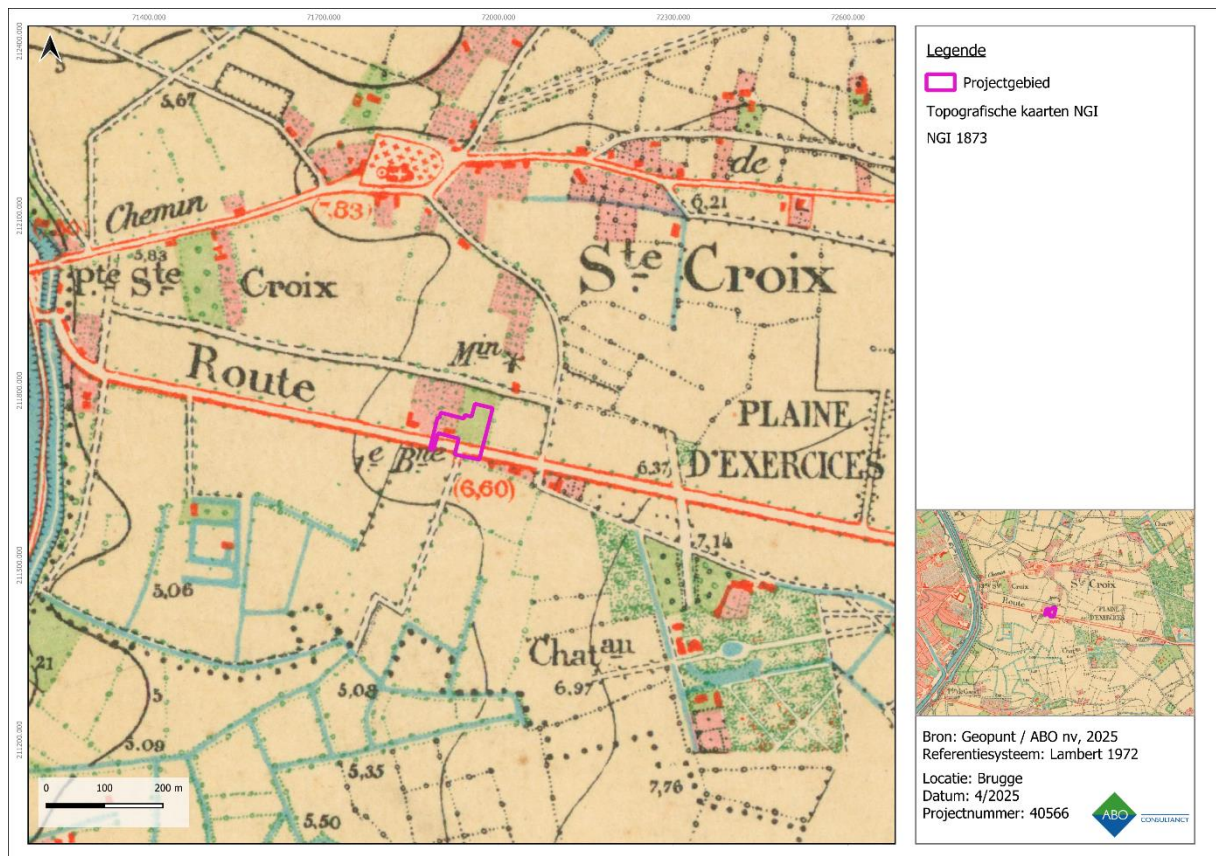
Figuur 23: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het projectgebied

Figuur 24: Vandermaelen-kaart met aanduiding van het projectgebied

Figuur 25: Popp-kaart met aanduiding van het projectgebied

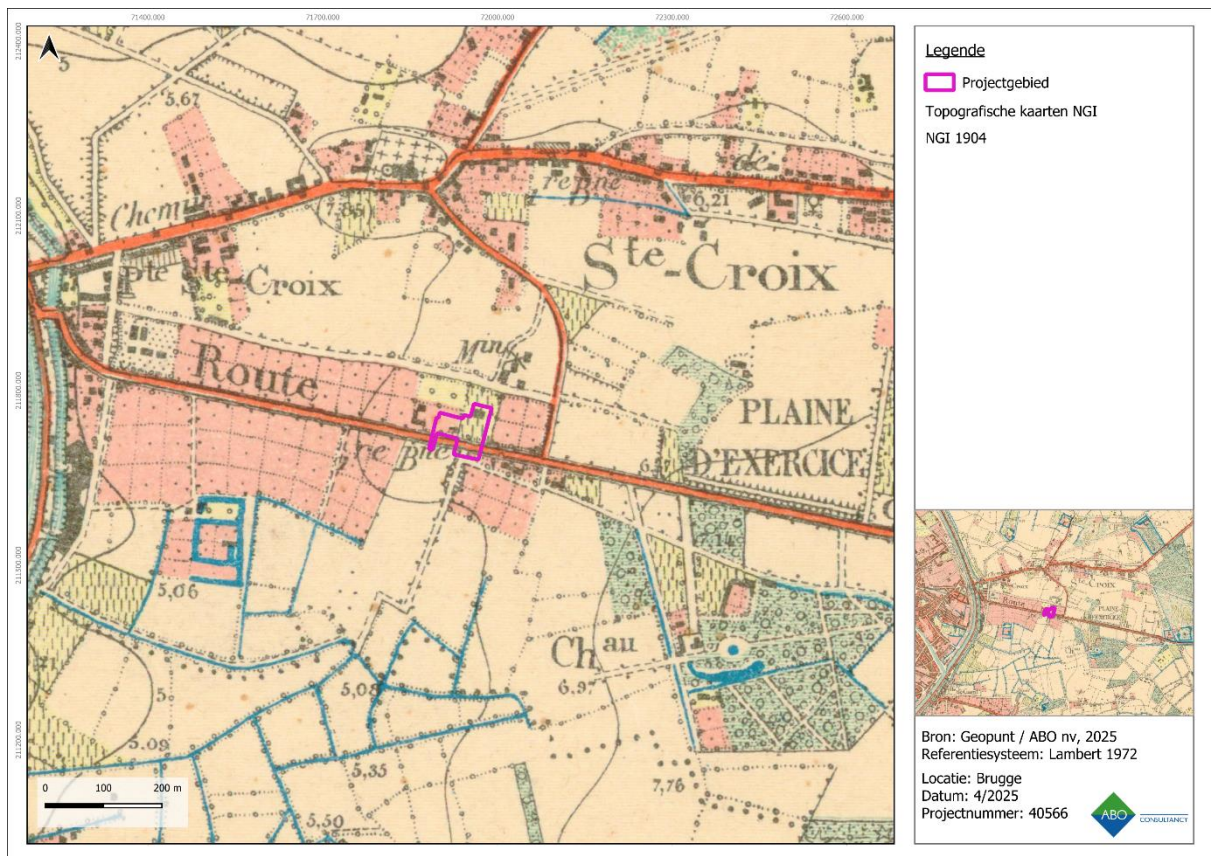

Figuur 26: Topografische kaart van 1873 met aanduiding van het projectgebied

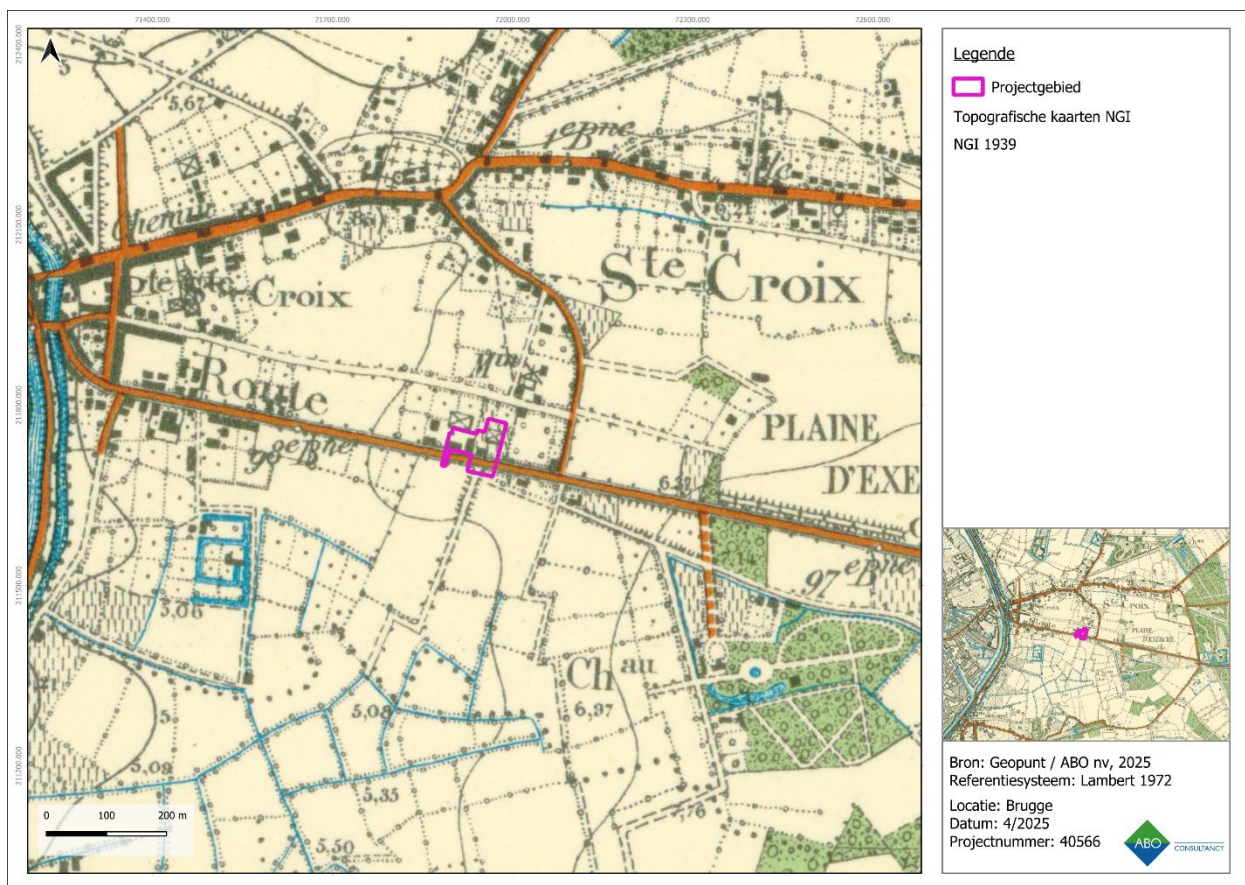
4.4 RECENTE LANDSCHAPSVERANDERINGEN

Recentere landschapsveranderingen tonen aan dat het projectgebied gelegen was aan een grote baan. Op de topografische kaart van 1904 (Figuur 27) is te zien dat het projectgebied ingekleurd staat als tuinen en weide. Net ten noorden bevindt zich een molen. Ten zuiden van het projectgebied zijn verschillende waterlopen te zien, ten oosten een oefenterrein en ten zuidoosten een kasteel. De omgeving waar in het projectgebied ligt is nog steeds zeer landelijk. Op het perceel zelf lijkt centraal bebouwing aanwezig te zijn. De topografische kaart van 1939 (Figuur 28) geeft bebouwing weer verspreid over het perceel, dat nog steeds ingetekend staat als weide. Er lijkt ook een kleine verschuiving op de kaart op te treden ter hoogte van de weg.

Op de luchtfoto van 1971 is te zien dat het projectgebied reeds verspreid bebouwd en verhard is (Figuur 29). De bebouwing in de nabijheid van het projectgebied is enorm toegenomen. Op de luchtfoto van 1988 is te zien hoe de bebouwing in de nabijheid van het projectgebied verder toeneemt. Het projectgebied zelf is grotendeels bebouwd en verhard. In het noordelijk deel zijn gezinswoningen te zien, het centrale en zuidelijke deel van het projectgebied zijn eveneens bebouwd en verhard. Het westelijke deel is deels bebouwd en verhard, deels groenzone (Figuur 30). De meest recente luchtfoto toont de aanwezige verharding en de te slopen eengezinswoningen en winkelpanden.

Figuur 27: Topografische kaart van 1904 met aanduiding van het projectgebied

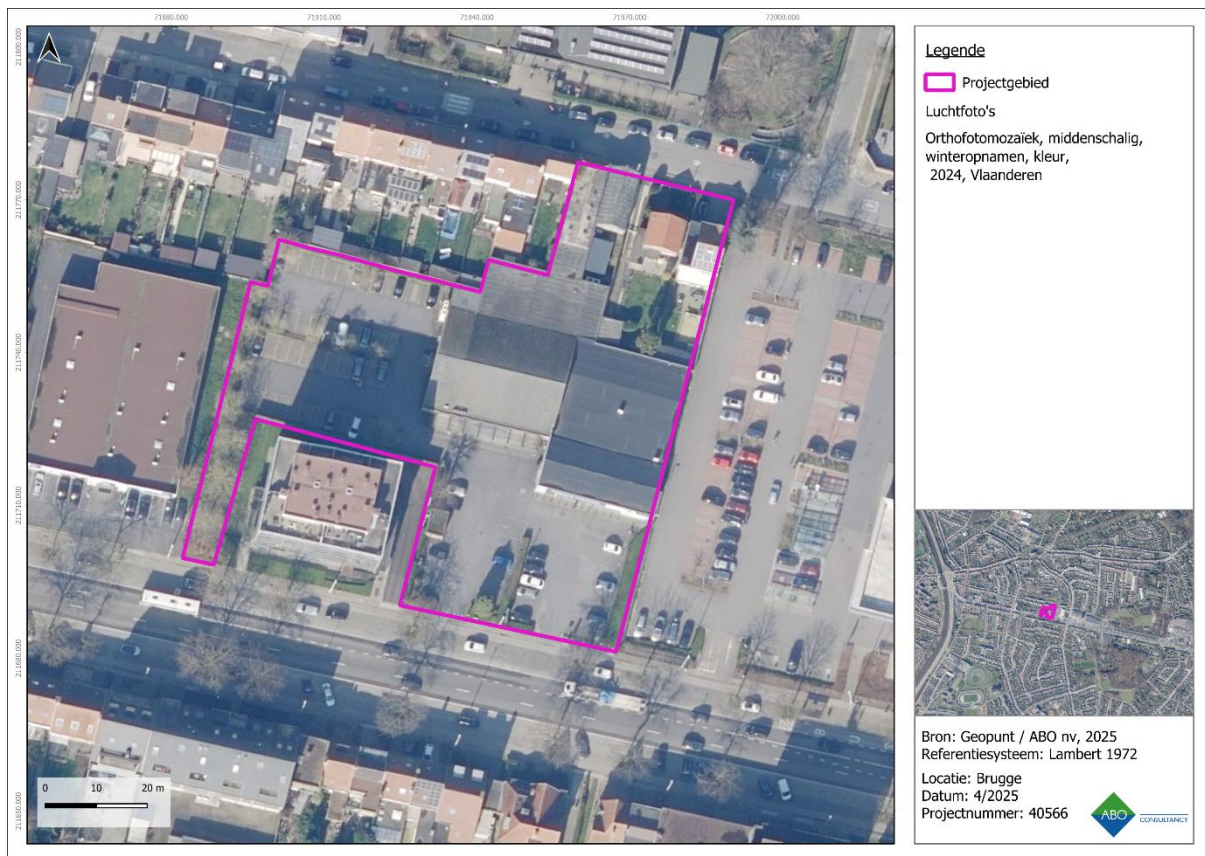
Figuur 28: Topografische kaart van 1939 met aanduiding van het projectgebied

Figuur 29: Orthofotomosaïek uit 1971 met aanduiding van het projectgebied

Figuur 30: Orthofotomosaïek uit 1988 met aanduiding van het projectgebied

Figuur 31: Meest recente orthofotomosaïek met aanduiding van het projectgebied

5 BESLUIT

Deze archeologienota werd opgemaakt door ABO nv naar aanleiding van de sloop van bestaande gebouwen en de uitbraak van verhardingen waarna een nieuwe winkelruimte met aanhorigheden gebouwd zal worden. Ook de parking zal heraangelegd worden in waterdoorlatende asfaltverharding, grasbetontegels en groenzone. Het doel van dit onderzoek is driedig. Ten eerste wordt op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Ten tweede wordt nagegaan hoe goed deze archeologische resten bewaard zijn en in hoeverre ze bedreigd zijn door de geplande bouwwerken. Ten derde wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is. Het antwoord op deze onderzoeksvragen luidt als volgt:

Landschappelijk gezien ligt Sint-Kruis op de grenszone tussen de Polder- en de Zandstreek, het projectgebied bevindt zich op de uitloper van een stuifzandrug. De Maalse Steenweg, waaraan het projectgebied gelegen is, was oorspronkelijk een landweg maar evolueerde in het midden van de 20^e eeuw tot een drukke baan waar veel bedrijven en winkels gevestigd zijn. Op basis van de bodemkaart worden er ter hoogte van het projectgebied voornamelijk verstoorte en uitgegraven bodems verwacht (OB en ZDp(o)).

Op hoger gelegen gebieden in de omgeving, ter hoogte van het Rijkeveldbos en het Veltembos zijn lithische vondsten uit de steentijd aangetroffen. In de nabijheid van het projectgebied werden vooral sporen uit de middeleeuwen, 16^e en 17^e eeuw aangetroffen.

Archeologisch vooronderzoek op het aangrenzende perceel ten oosten van het projectgebied maakte bij het bureauonderzoek melding van een zekere archeologische verwachting voor vondsten uit de steentijd, Romeinse periode, middeleeuwen en nieuwe tijd. Bij de uitvoering van dit onderzoek werd geconcludeerd dat de bodem reeds verstoord is door antropogene activiteiten. Er werd slechts één archeologisch spoor aangetroffen, gerelateerd aan het uitzanden van de grond. Er werden een aantal fragmenten industrieel witgoed uit de 20e eeuw aangetroffen. Profielputten wezen wel uit dat voor een deel van het projectgebied, het archeologisch niveau zich bevond vanaf 0,50 m-Mv. De archeologische zone van Brugge bevindt zich ca. 750 m ten W.

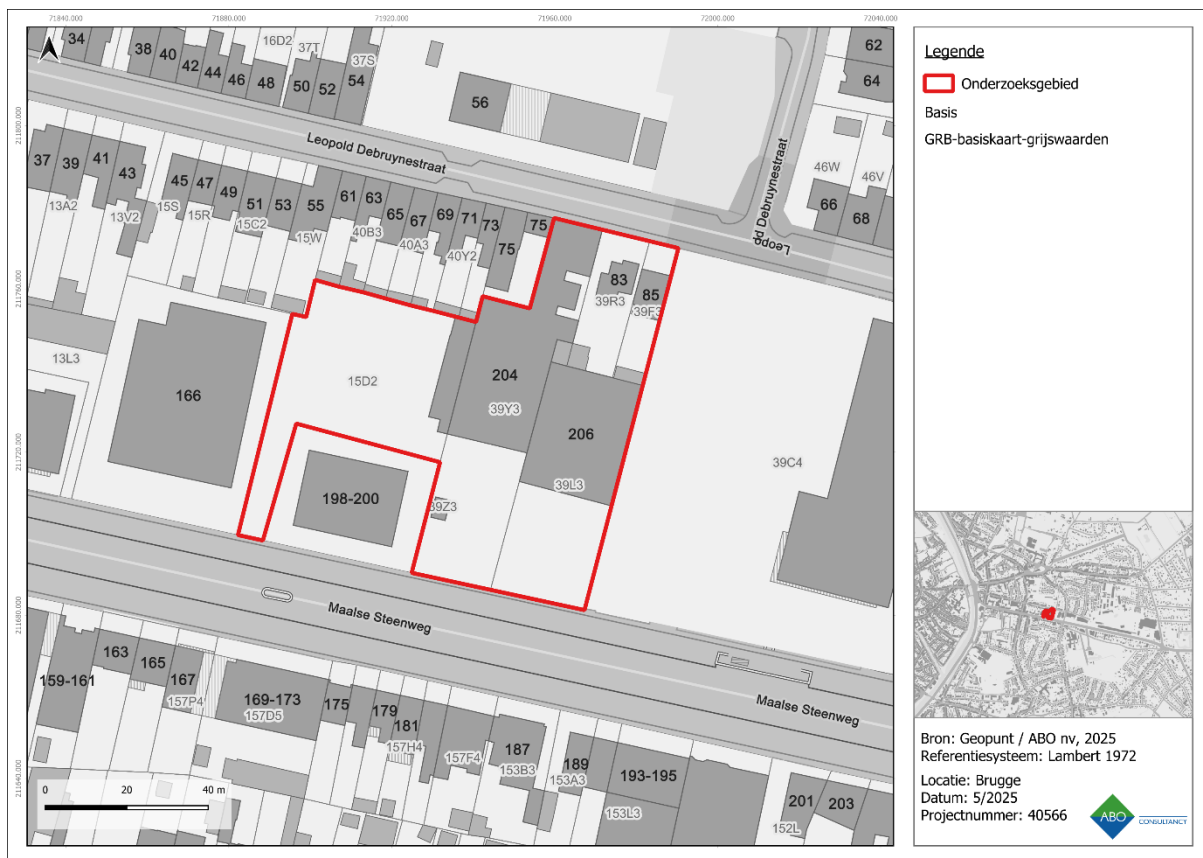
Uit cartografische bronnen blijkt dat de voorloper van de huidige Maalse Steenweg en de Leopold Debruynestraat al sinds de tweede helft van de 18 eeuw in gebruik zijn als wegenis. Historische kaarten tonen dat er op het perceel in het verleden mogelijk bebouwing aanwezig was, het bleef wel grotendeels in gebruik als weiland. De bebouwing is zichtbaar op de Ferrariskaart, de Vandermaelen, de Atlas der Buurtwegen, de Popp en de topografische kaart van 1873. De bebouwing lijkt steeds licht te verschillen, het is dus niet geheel duidelijk waar zich deze bevond en of het gaat om verschillende gebouwen of een verschil in georeferentie. Op de luchtfoto van 1971 is duidelijk bebouwing te zien verspreid over het projectgebied, er hebben in het verleden dus reeds bodemversturende activiteiten plaatsgevonden ter hoogte van het projectgebied. Het is echter niet duidelijk waar het archeologisch niveau al dan niet bewaard bleef.

De geplande werken houden de bouw van een nieuwe winkel met aangelegde parking in. Het projectgebied meet 5.461,2 m². Deze winkelruimte en aanhorigheden zullen een oppervlakte hebben van 1.570 m². De parking wordt aangelegd in waterdoorlatende asfalt, dit zal een verstoring met zich meebrengen tot 0,60 m-Mv. Ter hoogte van de parkeerplaatsen worden grasbetontegels en groenzone aangelegd wat een verstoring tot 0,30 m-Mv geeft. Er worden eveneens twee wadi's aangelegd met een oppervlakte van 42 m² en 100 m², deze bereiken een maximale diepte van 0,50 m-Mv en worden in talud aangelegd.

De huidige bureaustudie is niet afdoende. Door het aantreffen van het archeologisch niveau van 0,50 m-Mv op het aangrenzende perceel en de onduidelijke bewaring van het bodemprofiel van het projectgebied

is verder onderzoek nodig. De geplande bodemingrepen gaan niet overal dieper dan bestaande verstoringen, maar er is geen ruimte voor buffer. De werken bevinden zich net op de grens van de overgang naar het potentiële archeologisch niveau van het projectgebied. Deze vaststelling doet ons concluderen dat verder archeologisch onderzoek aan te raden is en wordt er aldus gepleit voor een **archeologisch vooronderzoek** voor het projectgebied zodoende omkaderd in het Programma van Maatregelen.

Het gehele onderzoek betreft een traject met uitgesteld onderzoek omwille van juridische redenen. Het projectgebied is nog niet toegankelijk omdat delen nog in gebruik zijn als winkel- en woonruimte.

Figuur 32: Overzicht van het archeologisch advies met betrekking tot het projectgebied

6 BIBLIOGRAFIE

Cartografische bronnen

Atlas Cadastral parcellaire de la Belgique de Bruges, Philippe-Christian Popp, uitgegeven in 1842-1879, schaal 1:5000.

Atlas van de Buurtwegen, opgesteld naar aanleiding van de wet op de buurtwegen van 10 april 1841, schaal 1:2.500 (overzichtsplannen schaal 1:10.000).

Geopunt Vlaanderen, Orthofoto's 1971, 1979-1990, 2002-2003, 2014, 2015, 2016, 2020, *Brugge* [online], <http://www.geopunt.be> (geraadpleegd op 12/05/2025.)

Kaart van Villaret, Institut National de l'Information Géographique et Forestière, Sint-Mande (France), CH 292, uitgegeven in 1745, schaal 1:14.400.

Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden voor Zijn Koninklijke Hoogheid de Hertog Karel Alexander van Lotharingen, Jozef Jean François de Ferraris, Koninklijke Bibliotheek van België, uitgegeven in 1770-1778, schaal 1:11.520 herleid naar 1:25.000.

Topografische kaart van België, Philippe Vandermaelen, uitgegeven in 1846-1854, schaal 1:20.000.

Topografische kaarten, 1873, 1904, 1939, 1969, 1981, 1989, *Brugge* [online], www.cartesius.be, (geraadpleegd op 12/05/2025).

Publicaties

Bommenkaart, 2025. *Brugge* (online). <https://bommenkaart.be/kaart> (geraadpleegd op 11/04/2025).

Holstein, C., 2020. *Archeologische evaluatie van het bodemarchief ter hoogte van de Maalse Steenweg 216 te Brugge*. ABO archeologische rapporten 1291, Aartselaar.

Inventaris Onroerend Erfgoed, 2025. *Sint-Kruis Brugge* (online). <https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/14623> (geraadpleegd op 11/04/2025).